

ORUÇ ARUOBA
tümceler

mebis

Oruç Aruoba TÜMCELER

Oruç Aruoba 1948'de doğdu. 1973'ten başlayarak Hacettepe, Tübingen, Victoria-Wellington üniversitelerinde akademisyenlik ve öğretim görevliliği yaptı. 1983'te üniversiteyi terketti, çeşitli yayın kuruluşlarında çalıştı, yazı ve çeviri işleriyle uğraştı. Hume, Nietzsche, Kant, Wittgenstein, Rilke, von Hentig, Celan ve Başo'dan çevirileri vardır. Metis' te 1990 yılında *de ki işte* ile başladığımız Oruç Aruoba koleksiyonunu felsefe kitaplarının yanı sıra şiir ve şiirsel metinleriyle sürdürüyoruz.

Metis Yayınları
İpek Sokak 5, 34433 Beyoğlu, İstanbul
Tel: 212 2454509 Faks: 212 2454519
e-posta: info@metiskitap.com
www.metiskitap.com

Metis Felsefe
TÜMCELER
Oruç Aruoba
© Oruç Aruoba
© Metis Yayınları, 1994

İlk Basım: Bebekus'un Kitapları, Ekim 1990
Genişletilmiş İkinci Basım: Metis Yayınları, Mart 1994
Genişletilmiş Üçüncü Basım: Mart 1999
Dördüncü Basım: Kasım 2002
Genişletilmiş Beşinci Basım: Aralık 2009

Grafik Tasarım: Oruç Aruoba
Kapak Tasarımı: Semih Sökmen
Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık: Metis Yayıncılık Ltd.
Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaacılık Ltd.
Fatih Sanayi Sitesi No. 12/197-203
Topkapı, İstanbul Tel: 212 5678003

ISBN-13: 978-975-342-031-0

ORUÇ ARUOBA

tümceler

BİR YERLERDEN
BİR ZAMANLAR

metinler

(1981 - 2008)

metis

— **Differend**'da düzenleyici bir rol oynayan bir başka kavram var : *tümce* kavramı. Buna sınırsız bir kaplam veriyorsunuz, şöyle diyerek: 'Fransızca "Aie", İtalyanca "Eh", Amerikanca "Whoops" birer tümcedir; bir göz kırpması, bir omuz silkme, ayağını yere vurma, belli-belirsiz bir kızarma ya da âni bir yürek çarpıntısı, birer tümce olabilir. Ya, bir köpeğin kuyruk sallaması, bir kedinin dikelmiş kulakları? Ya, rüzgarın denize taşıdığı bir tohum?' "Tümce" [*phrase*] sözcüğünün böylesine geniş, konuşma açısından her türlü tanımlamadan soyutlanmış bir anlamı olduğu kabul edilse bile, gene de, bunun ile, zorunlu olarak bağlı olduğu alışılmış dil kullanımı arasında nasıl bir ilişki kurduğunuz, soru konusu oluyor?

— Etimolojiye başvurabilirim; çünkü, Grekçe *phrasein*, dilsel olmayan gönderi biçimlerini imler. Kendi başına –böyle bir anlam bulunabilir mi hiç?– herşey, bir an için bile olsa, bir evren gibi birşey açarak; bununla da, daha belirlenecek bir anlam kazanarak, bir tümce oluşturabilir. Dilbilimsel bir kavram seçtim, çünkü dili "kullanmağa" alışık olduğumuzdan, onun dışında açılan, farklı birçok anlamları olan, birçok farklı eylem olanağı sunan, onca yoğun evreni ancak zorlukla tasarımıyabiliyoruz. Sanki hep dilin "içinden geçip" gitmemiz gerekiyor.

Jacques Derrida / Jean-François Lyotard
27.10.1984

İçindekiler

I.
AKŞAMÜSTÜ
TÜMCELERİ
9

II.
şuradan-buradan
T Ü M C E L E R
19

III.
BOĞAZ'DAN TÜMCELER
105

IV.
Eski İstanbul Efendisi
155

AKŞAMÜSTÜ TÜMCELERİ

*For John —
nevertheless...*
(16 Haziran 1987, İstinye)

1.

Güneşi başka dünyalara uğurladık.

2.

Güneş bulutların altındaysa,
ya doğuyordur
ya da batıyor.

3.

The tide and the fishermen return:
Nothing is changed.

4.

Git güneş; sevgilileri ısıt biraz da...

5.

Ay salıveriyor suları, geri dönsünler diye.

6.

Renkler çekildi denizden
Bulutlar ürkek
Kayalar örtündü teker teker
Martılar tedirgin

Son bir kızılık
Uzanıverdi koyu sulara
Ürperdi dalgalar
Pırıldadı kayalık kara kara

Uçuk mavi şimdi deniz
Grilere dalmakta
Dalgalar hareketli yeniden
Karanlık umuduyla.

7.

Dünya bana doğru dönüyor,
ama kimseyi yakınıma getirmiyor —
sadece güneşi alıp uzağıma götürüyor.

8.

Kim çizdi ufuktaki o kalın çizgiyi?

9.

Güneş gidince aç, perdeyi.

10.

Kapiti Adası'nın ucunu kim çentti?

11.

Martıyı, uçarken,
önünden de görsen arkasından da,
farketmez : hiçbir yere gitmiyordur.
Ancak yanından görürsen
farkedersin,
yol aldığını...

12.

Bulutlar olmasaydı,
güneş yakacak birşey bulamazdı.

13.

Martılar da güneşe gittiler.

14.

Why is low-tide so pathetic?

15.

Martılar ile insanların ortaklığı :
mideleri için çıkardıkları gürültü...

16.

Martı,
deniz yükselirken,
kayalığın üstünde
uyuyakalsa

boğulur mu?

*"maya tatam idam savram"*¹

17.

Denizin üstünde süzülen,
rüzgarda savrulan, martıya,
balık gözlüyor diye değil de,
kanatlarını deniyor diye baksak?...

*"Seligkeit wider Willen"*²

18.

Şu ta uzaktaki kırmızı bulut noktası —
nasıl da yalnızdır bütün o grilikler içinde...

19.

Aydın ışıklarının denize düşüp düşmeyeceği
bulutlara bağlı —
olsun varsın — bulutlar olmasaydı
ayışığı pek tekdüze olurdu.

20.

En değerli aydınlık,
karanlıktan sonraki,ve,
önceki aydınlıktır

— biteviye aydınlık değil...

21.

Felsefe yapmak, kişinin,
gelmeyeceğini bildiği birisini
beklemesine benzetilebilir.

22.

Deniz çekilirken, açıkta kalan kayalar ile
kıyı arasındaki sular, dalgalardan kurtulurlar —
bir süre için...

23.

Hırçın hırçın dönüp güneşe bakan bulut —
gittiği için; şimdi sen kızılardan karalara
sürüklenirken, seni yalnız bıraktığı için mi
kızıyorsun ona?

24.

(Bugün çok uçuk renkleri akşamüstünün
— cansız, heyecansız...
Ne kadar eğreti duruyor bulutlar gökyüzünde
— asılı gibi...
Gök, derinliksiz; sığ, neredeyse...)

25.

Kıskanç güneş — bugün Batı'ya sığamıyor,
Doğu'ya dek tutuşturuyor denizi, göğü.

*"Das Erhabene"*³

26.

Güneşim kuzeyden dolaştı bugün
Dalgalar rüzgarsızca vurdular kayalara
Nasıl sessiz olduğunu anladım gürültünün
Duygularım dönüşmüş hep anılara.

27.

Neyiz ki biz:-
Rüzgar çoktan ters taraftan esmeğe başlamışken
kıyıya vuran gecikmiş dalgalardan başka...

28.

En hırçın halinde bile, deniz dinginmiş gibi görülebilir :
bütün dalgaları, tamamıyla dingin bir havada
kıyıya vuran 'ölü' dalgalar olarak...

29.

Sabah, esinti Doğu'dan geliyorsa,
en derin mavisini verir
denizin kıpırtısına —
ama akşam, bütün renklerini alıp götürür;
belli-belirsiz bir saydam şırıltı olup çıkar,
deniz.

*"It always rains when a Maori dies."*⁴

30.

Bulutların üstünde hava hep açıktır.

Not: Güney yarımküresinin Bahar ayları, 'aslında', Güz aylarıdır; ama, Kuzey yarımküresinden yeni gelmiş birinin bunu kavraması da kolay değildir.

1 M. Eliade, *The Two and the One*, "Krishna kendini Yüce Kişi ilan eder" (**Bhagavad-gita IX, 4**): *Bütün bunları ben ördüm.*

2 Nietzsche (**Zarathustra**), günbatımında: *İstenmemişken gelen kutsanmışlık* — "Haydi, çek git artık, mutluluğum!"

3 Kant (**Urteilskraft**) *Yücelme*: "fırtınayla kabarmış geniş (sınırsız) çalkantılı okyanus"

4 Maori inancı (Rotorua'da sağanak):-

Hep yağmur yağar, bir Maori ölünce.

Ne zaman bir Maori ölse, yağmur yağar.

Bir Maori öldü mü, yağmur yağar hep.

ya da

Yağmur yağıyorsa, bil ki bir Maori ölmüştür.

(12 Mart - 13 Mayıs 1981
Pukerua Koyu / Wellington;
30 : Sydney Havaalanı)

şuradan-buradan T Ü M C E L E R

*Das Wesen des Satzes angeben, heißt,
das Wesen aller Beschreibung angeben,
also das Wesen der Welt.*

TLP, 5.4711

Tümcenin özünü vermek demek,
bütün betimlemenin özünü vermek demektir;
yani, dünyanın özünü.

1.

Ne çok isterdin, değil mi — masanda, dingin, suskun, yalnız otururken, çevrende dizi dizi defterlerin, yazı dosyaların, kağıt zarfların, içiçe kalem kılıfların, gözlük kabın, yanında ayrı ayrı sigara paketlerin, bira şişen, yarı dolu bardağın, yazdıklarını temize çektiğin daktilonun başında, kulağında derin bir müzik, bir an, yaptıklarını, yapamadıklarını, yapmakta olduklarını düşünerek dalmışken, dışarıda, karşıdaki tülün örttüğü ışıgın içinden, akşam yağın yaz yağmurunun berraklaştırdığı ılık havada, parlak öğle güneşi altında, Güney'den gelip birdenbire pencerenin pervazına konan, Poyraz'm uçuşturduğu açık kah-verengi, uçuk gökrenge tüyleriyle, orada, bir an aldırılmazca duran, dönen, sonra, bir kez zıplayıp, başını çevirerek, yeniden kanat açıp, sanki kaygısız, tasasız, dertsiz, Kuzey'e doğru uçup giden o ufacık kuş, bir daha gelse — ama, bir seferliktir uçuşu; gelmez bir daha.

İstinye

O, bir kez, sessizce gelip, konup, uçup gitmişti ya — şimdiyse bu, boyuna gelip, balkonumun tepesine kurduğu yuvasını kollamak için pervazımda yaygara koparıyor—

—mutlu mu olmalıyım, bilmem!...

27 Haziran 1994

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

—Gene: bilmiyorum; kış boyu orada, yuvasının başında, mıydı, —(yavruları nerede?) yoksa, şimdi, biryerlerden göçerek pervazıma gelip, kış sonrası; bugün, kapımı uzun süredir açtığım ilk gün, yeniden çatımda yuva kurmanın peşine mi düşmüş, bu bahar başında?...

1 Mart 1995

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

2.

Denize akan, ama sularını bulut ve yağmur olarak gerisingeriye alamayan bir ırmak gibi——

Gaziosmanpaşa/ Ankara

3.

Nasıl, dolgunlaşmış, kocaman, ama yeşil bir Domates, Ekim güneşinde kendisini kızartacak ışınları bulamayınca, dalıyla bağını kesip, kızarmanın, olgunlaşmanın yolunu, çürüme sürecinde ararsa...

Gaziosmanpaşa/ Ankara

4.

Deniz kıyısındaki kaldırıma dökülmüş sıcak asfaltın siyah zifti üstüne dolu dolu yağdırdığı incecik lifli bembeyaz dölüyle ak bir örtü örtüyor kara katranın üzerine koca Deli Kavak.

İstinye

"SARI YAZ"IN ÖĞLE RAKICISI

Görünmediğini —görülemeyeceğini— bile bile el salladı kıyıdan, ufukta burnu dönen tekneye; sonra açıkladı yaptığını, güneş altındaki sofrasına geri dönünce: "Bizim arkadaşlar — Pazartesi sabahı İstanbul'da olacaklar."

Yalıkavak

6.

Kalfasını morgda teşhis etmek zorunda kalıp dört yıl sinir bozukluğundan hastane hastane gezen Terzi, konfeksiyoncu olup işlerini düzelttikten sonra, niye bir meyhaneye gelip iki tek atar? — Çünkü, yüzünü görememiştir : kafası göçertilmiş cesette teşhis edebildiği, yalnızca ayakkabıları olmuştur.

Cağaloğlu

7.

Daha bir birası yarılanmadan hemen bir sonrakini ısmarlayan, arada da yalnızca sigara ve kuruyemişle yetinen, kısa boylu, yanağında sakalıyla birleşerek uzamış bıyıklı, parkalı, dingin Adam : küçücük gözlerin niye o kadar devingen?

Cağaloğlu

8.

Sivrisinek de olsalar : bir anda yüzlercesinin sabah pusu içinden hızla bataklık kavaklarının arasına dalan otobüsün önca-
mında ezilip ölmeleri, 'yazık-günah' — mı?

İzmit Körfezi

AKŞAMIN ÇIRAKLARI

Ovarak sabunladıkları yanaklarında,
ıslatarak taradıkları saçlarında, yağ yok :
silmişler izlerini kirli günün.

"Çöp Yolu"/Maslak

10.

Konutlarla ve işyerleriyle çevrilerek ekonomikliğini çoktan yitirmiş bir fabrikanın toz-toprak içindeki avlusunda hurdaya çıkarılıp terkedilmiş bir kamyonun çürümeğe yüz tutmuş kaputunun hemen altından boyvererek tamponuna ve radyatör çıkıntısına dayanarak yükselen körpe Kavak fidanı — aşağıda verimsiz toprağa saldıgın kökler, yukarıda direndiğin demir yığınıyla ne kadar başedebilecek?

Gayrettepe

11.

Beton içinde sedef pırıltıları — Güvercinlerin gözleri...

Osmanbey

12.

Tekesi oturduğu park bankının gölgesinde uyuklayan yaşlı kadın yün örüyor — yoksa yün onun yünü mü?

Osmanbey

13.

Güveler, acaba, 'doğal durum'da —insandan önce— gidip koyunların postlarının kollarını mı kemiriyorlardı (koyunlar naptalin kullanmasını bilmediklerine göre...) — yoksa, güve de, koyun gibi, insanın 'ehlileştirdiği' bir canlı mı?!...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

14.

Hüsnü Amca'y[ı]la

İki arsız Söğüt'ün arasına sıkışmış garip Kavak : sararan yapırağların onlardan önce karşılıyor kışı.

Çankaya

15.

Ey karanlık rüzgar, artık (epey bir süre) takırdatamayacaksın ufak Palmiyeleri : kuru yapraklarını kestiler.

Elmadağ

16.

Sararmış Karadutlar.

Selçuk

17.

Sokak ortasına bırakılmış Palmiyeler.

Göztepe

18.

Bil bakalım, Palmiyelerin kuruyan yaprakları dökülürken gü-
dük saplar niye gövdeye yapışık kalırlar (insanlar onları buda-
yana dek)?

— Bilemedin! : — Kuşlar üstlerine yuva kursunlar diye!

Akyarlar

19.

Martı öbekleri, Karabatak dizileri, Serçe noktaları...

Haydarpaşa

20.

Demir konstrüksiyon sundurmanın kırmızıya boyalı çatmaları-
nın çevrelediği Koca Çınar'ın pleksiglas kaplamaya dayalı alt
dallarının yaprakları yemyeşil.

Ortaköy

21.

Sokak kenarında Kiraz — çiçeklenmiş;
bahçe içinde Atkestanesi — kocamış...

Çiftehavuzlar

22.

En yoksul toprak bile
tohum doludur.

Arkent

23.

Daracık gökyüzünden
gene de eksik olmaz,
kuşlar —

Beyodaları/Gümüşsuyu

24.

Doğadan her aldığını,
ona hep geri verebilir olmalısın—
—zaten, kendini de, sonunda,
ona geri vermeyecek misin?...

Gümüşlük Akademisi

MEYDAN

Bu taşlaşmış şehrin betonlaştırılmış sokaklarında bile saygılı
bir doğa duygusunu koruyabilirsin : kendine duvar arkasına sı-
kıştırılmış bir çit seç; sonra, hergün, onun yanından yürüyüp
geçerken, bak, düşün, sor : dallarını nasıl budamışlar; bak, dü-
şün, sor : kaç tane yabani incir boyvermiş dallarının arasından;
bak, düşün, sor : yaprakları dökülenler, ölmüş mü, yoksa yal-
nızca kışa mı hazırlanıyor; bak, düşün, sor : incirlerin sararan
ufak yaprakları ne kadar zamanda dökülecek — bak, hep; dü-
şün, hep; sor, hep : koruyabilirsin...

Beşiktaş

ASMAM VE İNCİRİM

Şöyle düşünmeğe çalış : her bitkinin herbir yaprağı dünyayı
hem ayrı ayrı hem de hep birlikte algılar(lar) — bu da yalnızca
'ışığa duyarlılık' (*photo-sensitivity!* -*receptivity!!*) değildir...

Beyodaları/Gümüşsuyu

ÇIKARIM VE SONUÇ

Dalga köpürünce şırıldar.

Dalga'yı köpürten Rüzgardır.

Dalga'yı Rüzgar şırıldatır.

— Zaten, Rüzgar yaratmıştır Dalga'yı.

Karamürsel

28.

Dünya, uyur da.

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

OPTİMİZM

Gecenin en karanlık zamanı, tan ağarmasından —'kuşluk vakti'nden— hemen öncesidir.

Beyodaları/Gümüşsuyu

KUŞLUK VAKTİ

Önce Martılar çığlıklarla ve ağlaşmalarla başlarlar; sonra Serçeler cırlamalarını tutturur; Kırlangıçlarsa epey tembel ve mahmurdurlar (—haksızlık etmişim : yükseklerde ava çıkmışlar bile — en bıcırları da en yüksekte...); galiba, arada da, bir-iki tanrıyıp adlandıramadığım (hiç Puhu yok mu — evet var — ya Gugukkuşu?)... Yarasalar son numaralarını (tabii, sessizce) çekmektedirler (onlar zaten 'kuş' değildir); Kargalar da sessizdir — Güvercinleri de unutmuşum : onlar da yaygaracı değildir (Puhu sandıklarım Kumru olabilir)...

Beyodaları/Gümüşsuyu

31.

Tam aydınlanamayan havada, Gündoğusu-Poyraz arası geliveren bir sağanak, yalnızca sesiyle belli eder kendini — bulutları bile belirsizdir...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

32.

İnsanların becerebildiği (o da akarsu kenarlarında) üç tür ağaç yetiştirmek — oysa o yavaş, dingin, kendinden emin Doğa, yüzlerce çiçeği nasıl da her yıl yeniden saçıyor heryana; insanların yemek için ettikleri tahılların tarlalarına da : kırmızı, mavi, mor, beyaz, pırıldıyorlar yenecek bitkilerin tekdüze yeşil-sarılığı içinden.

Doğu Beyazıt

33.

Naylon poşette iki litrelik Coca-Cola;
koltuk altında tavla;
bir de futbol topu:
Bayram...

Karamürsel

34.

Kendi kendine çıkan (tanıdık ama adını bilmediğim) yabancı sarmaşığın dibine, sarılıp tırmansın diye, kuru(tul)muş Demirköy 'bonzai' ağaç fidanlarının (—hangisiydi : Ceviz? Akçağaç? Akasya?...) birinden kesip toprağa soktuğum dal parçası — sanki su yürüyor içine!
—yeşerebilir mi yeniden? (—epey inatçıydı geçen yıl ya, kurumadan önce...) —
göreceğiz...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

35.

Evcilleştirilmiş Gelincikler
— yaban Laleleri...

İstinye Yokuşu

36.

Yarışmacı Serçeler;
gözlemci Kumrular...

Beyodaları/Gümüşsuyu

37.

Yaz yorgunu Deniz
— birkaç bitkin Dalga...

Yalova

PALMIYE

Hayatında gördüğün en yükseğidir : gövdesinin sertleşerek düzgün bir kabuk oluşturmuş bölümü insan boyunu çoktan aşmış; budanmaktan kurtularak yıllar boyu kuruyup düşen yapraklarından artakalan sap uçlarıyla yükselip incelen bölümü ise, tepesindeki biraz küçük ve hüznünlü gözüken yeşil yapraklarıyla, arkasına kurulmuş apartmanın son katının hizasına varmıştır neredeyse — "Herhalde adını da öyle koymuşlardır" diye düşünürsün; yanına gelince de, okursun kapının üstünden : nitekim...

Çiftehavuzlar

39.

Çiçek dolu kocaman İhlamur'un üzerine yağan yaz yağmurunun süzülüp yere düşen her bir damlası biraz kokulanmaz mı?

Gümüşsuyu

40.

Kendi halinde, 'doğal' durumunda, binbir güçlkle, güdük güdük gelişerek geçip gidecek bir bitki, 'bakım' altına alınınca nasıl da serpilip, boy verip, dolu dolu çiçeklenir.

İstinye

41.

Yaşamaya yeni başlamış—tohumdan çıkıp baş uzatmış, boy atmış— bir bitki (bir filiz, bir fide, bir fidan), ağaç olamadan, ne zaman ölür — ve, tersi : ne zaman serpilip, gürleşip, büyüyüp, ağaç olur (ulu bir Çınar; koca bir Meşe?)...

—Koşulları vardır : yerine gelirlerse, olur; gelmezlerse, ölür...

Yoğurtçubaşı/Çiftelhavuzlar

42.

GOETHE'NİN "KAYNAKTAKİ İLK YAPRAK" KURAMINA KATKI

Ağaçların yapraklarının rüzgarla başetmeleri gerekir : Zeytin'inki gibi küçükleri ya da Defne'ninki gibi sertleri için sorun yoktur; ama, Muz'un ki gibi büyük ve yumuşak, kırılğanları, şiddetli rüzgarlarda (Başo'nun belirttiği gibi) kolayca yırtılırlar; bu yüzden, büyüklerinden birçoğu (örneğin Çınar, İncir ve Asma'nın kiler) bölümlenirler ve tek bir yüzey yerine, aralarından rüzgarın geçebileceği birden fazla yüzey oluştururlar — sanki, tek sap üzerinde üç ya da beş yaprak gibi dururlar...

Beyodaları/Gümüşsuyu

43.

Öğlen saatlerinde üst üste yuvarladığı gazozlu votkalar eşliğinde yürüttüğü sohbette, karşısındaki Üsküdarlı'ya kendisinin de doğma-büyüme Üsküdarlı olduğunu kanıtlamağa çalışan zayıf, pardesülü adam, tanış olduklarını göstermek için öpmek üzere Milli Piyango satıcısına doğru hamle ettikten sonra, birahänenin ince talaş serili karolarından kaldırılıp sandalyesine oturtulunca, "Ben aslında hayatta düşmem — mümkün değil, mümkün değil..." dedi.

Beşiktaş

44.

At arabasından ürkererek otomobilin altına kaçan Kedi...

Çiftelhavuzlar

45.

Gözlüğünün gevşeyen vidalarını da kendin sıkamak zorundasın — dikkatle nişan alarak ucu eğrilmiş (ta o zamanın...) eğe/törpü(sü)yle ufacık yivlere...

İstinye

46.

Kimbilir hangi Rum köylüsünün birzamanlar ahır olarak kullandığı taş örgü yapının ikinci katını çıkmak için dökülen sütunların üstünde duran beton tavanın serin köşelerine yuva kuran, ilk yıl bir çift olan, sonradan, yavruların büyüyüp geri dönmeleriyle, yuva sayısını, Malthus kurallarına uygun olarak, her yıl geometrik diziyle giderek artırarak çoğalan Kırlangıçlar, yapıyı birkaç yıldır traktör tamir atelyesi olarak kullanan İsmail'e göre, "artık fazla olmağa başla"mışlar...

*

Kimbilir hangi Rum köylüsünün birzamanlar ahır olarak kullandığı taş örgü yapıya ikinci kat çıkmak için dökülen sütunların üstünde duran beton tavanın serin köşelerine (içeriye belki taş çerçeveleri kemer biçiminde yapılmış pencerelere sonradan oturtulan dörtgen doğramaların üstünde kalan açıklıklardan — ya da, tabii, kırık camlardan— girerek) yapının bir köşesine yığılı balyalardan kopardıkları samanları, kimbilir nereden, nasıl taşıdıkları çamurla karıştırarak, olağanüstü düzgünlükteki yuvalarını kuran, ilk yıl bir çift olan, sonradan, yavruların büyü-yüp geri dönmeleriyle, yuva sayısını, Malthus kurallarına uygun olarak, her yıl geometrik diziyle giderek artırarak çoğalan Kırlangıçlar, yapıyı birkaç yıldır traktör tamir atelyesi olarak kullanan İsmail'e göre, "artık fazla olmağa başla"mışlar...

Pınarbaşı/Ezine

47.

Upuzun gövdesi devrilip toprağın üstüne yatmış olsa da, cılız yapraklarını verdiği ucunu dik tutar, yaşlı ve bakımsız Karalahana.

Karamürsel

48.

Hölderlin'i anarak...

Dalgalar ve ağaçlar
—bir de bayrak direkleri ve ipleri—
olmasaydı, rüzgarın sesi duyulmazdı.

Karamürsel

49.

Bulutlar yaklaşıyor —
Hava serin olmayacak
Dalgalar yatışıyor —
Deniz derin olmayacak

Arkent

50.

Bal
Süt
Elma
Arkent

51.

geçti gene
kara karga

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

AYDINLANMA

Horozlar ötmeğe başlayınca —bir-iki de kuş sesi gelmişse— lambanı söndürüp gözlerini bir süre kapadıktan sonra, yeniden açtığında, göreceğin aydınlık, tabii ki güneşin doğmakta olmasından dolayıdır; ama senin gözlerinin gecedен sabaha geçmelerinin payı da vardır, karanlıktan çıkan o aydınlıkta.

Gümüşlük Akademisi

53.

Bkz John Steinbeck, To A God Unknown

Güneş'e tapınanların günbatımı duaları içinde; Yer'in sabit, Güneş'in devingen olduğuna inananlarınkilerinde, "Yarın gene gel"; tersine inananlarınkilerindeyse, "Yarın gene gelmemi sağla", dilekleri yeralabilir.

Gümüşlük Akademisi

54.

"Hiçbirzaman kazanılmaz, çünkü hiç kaybedilmemiştir"—

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

55.

İnsan, iki eli ve iki ayağıyla yapabildiklerine bakarak (saat ve otomobil : birini onarmak, öbürünü kullanmak, vb) ne kadar becerikli olduğunu düşünüp bunlarla övünebilir; ama, bir örümceğin ağını, ve dört kolu (?) ve dört bacağıyla (?) onun içinde yaptıklarını bir süre izlerse, daha alçakgönüllü olmayı öğrenebilir...

Gümüşlük Akademisi

56.

Enis'e

Otomobillerin marş motorlarının radyatörün arkasındaki petek pervaneli şarj dinamosunun kapağını açan tamirciler, ilkin, milin çevresine dolanmış örümcek ağlarını temizlerler — çünkü bilirler : otomobilin motoru kısa da olsa bir süre çalışmadan durunca nereden gelip kaputun altına girmişse, koşulların (kuytulukta hafif esinti — ya da: ılık karanlık?) sinek avlamaya elverişli olduğunu sanan Örümcek, uçlarını petek pervanenin kenarlarına tutturarak, dinamo boşluğuna ağ örmüş, sonra, motor çalıştığı anda da —

Pınarbaşı/Ezine

AÇ-SUSUZ KARGA

Yalnızca su gereksinimi miydi acaba, kocaman Leş Kargası'nın, dökme demir babanın üstüne konup, gagasındaki Istavrit'i pençelerinin altına alarak gıdım gıdım yemeğe başlamadan önce, getirip iskele musluğunun damlata damlata tahtada açtığı ve içini doldurduğu deliğe koymasına, ancak suyun içinde birkaç kez yuvarladıktan sonra yemeğe götürmesine, yolaçan?

Üsküdar

58.

Hep : *olanaksızı* bul —

Karamürsel

59.

Bulutlar Ay'ı çentiyor.

*

Rüzgar'ın şiddeti azaldıkça, cırcırböceklerinin cayırtıları artıyor
— ve tersi!...

*

Yağmur'un gelişi artık görünmüyor — hissediliyor yalnızca...
—Kokusu da geldi şimdi...

*

Yağmur yaklaştıkça, Rüzgar yönünü şaşıyor.

*

Ay'ı artık camdaki yansısından bile göremiyorum —

Yalova

60.

1) Ay Batı'ya doğru devrildikçe
ışığı da Deniz'i daha çok
kaplar.

2) Ama, inip Deniz'e yaklaştıkça,
gerçi yansıması yoğunlaşır ve parlaklaşır,
ama ışık yolu daralır ve kısalır.

3) Batışa geçtiğinde de,
kendisi büyür ve kızarır,
ama artık yansıması kesilmiş, ışığı da iyice azalmıştır —
bir sarı lekedir artık, karanlıkların ortasında —
farkedilmeden, sessizce, küçüle küçüle,
yitip gidecek...

Yalıkavak

ALİ*

Edip Cansever'in anısına

7 Haziran 1986

Ben, Ali — ayak işlerinizi görürüm; bakmayın boyuma, kırık dökük gövdeme, kamburuma, çarpık bacaklarıma, topallayışıma : ağır bavullarınızı yüklenir, iki sefer yapar, taşırım dördüncü kata — ben, Ali : hâlîme bakıp yüklü bir bahşış verirsiniz; vermeseniz de, birşey demem, yüzünüze bakmam bile — ben, Ali, tatil sitenizin o parlak yeşil çimleri, renk renk gülleri, serpiLEN palmiyeleri, açan ortancaları : bakarım onlara, ayıklarım, budarım onları — geceleyin, her taraftan neşeli sesleriniz, kahkahalarınız, bağırıtlarınız gelirken, ben, Ali, yüzme havuzunuzun, lokantanızın, oyun salonunuzun önündeki, yanındaki, arkasındaki çimleri, çiçekleri, çitleri sularım — ben onlara bakarım; onlar büyür; siz onlara bakarsınız — bazen de onları ezersiniz, çiğnersiniz, kırarsınız : ben, Ali — boyuma, kırık dökük gövdeme, kamburuma, çarpık bacaklarıma, topallayışıma bakmayın; ayak işlerinizi görürüm — yüzünüze de bakmam.

Yalova

* O da gitmiş : anayolda, "iki araba birden çarp"mış — ne demekse bu: bunu da mı yazmalıydım, şimdi?...

8 Eylül 1992

62.

Cemal Süreya için

Bir şairin gözleri kapanınca, dünyada görülecek şeyler azalır.

11 Ocak 1990

TAM TUTULMA

Can Yücel (n)için

Eh be Ağabey,
tam da bugün mü gitmen gerekti —
— tam da ben, bira aldığım, turistlerle konuşmaya meraklı
Amasralı büfeciye *total eclipse* demeyi
tam öğretmişken...

[12 Ağustos 1999]

21 Ağustos 2009

Oyunlarköyü

29 KASIM

Ağlaşır ya Martı
Deniz'e doğru gider
Melih Cevdet de

29 Kasım 2002

Beyodaları/Gümüşsuyu

ÖLÜM

Metin'in anısına—

zor iş — ölen için değil de, yaşayanlar için : gidip, 'teşhis' edip,
alıp, götürüp, yıkayıp, sarıp sarmalayıp, bir kutuya koyup, bir
çukur kazıp, taşıyıp, gömüp, toprak küreyip, ağlamalarını ge-
rektiren bir iş—
—zor...

21 Temmuz 2003

Beyodaları/Gümüşsuyu

İLHAN BE —

ne adamsın...—Ölünür mü
böyle bir günde; ter içinde kaldım,
bak— —

[28-]30 Ağustos 2008

Bodrum

67.

Şakir'in ardından

Her insanın —bir kişinin— ölümü, ucu-bucağı bilinemeyecek, sınırları bulunamayacak bir varlığın yokoluşudur — Astronomi'de evrenin oluşumu için düşünülmüş "Büyük Patlama"ya benzer birşey : ama tersinden — bütün bir evrenin, bir anda patlayıp, çöküp, yitişi...

Karamürsel

68.

Yaşayabildikleri yerlere bakınca, İncir ağaçlarının bu kadar su düşkünü olmaları, garip...

İstinye

Kestane ve Korkuluk

Kırıp açar o asırlık Atkestanesi sizin kaldırım taşlarını geliştiren güzel dizerek alelacele kurduğunuz derme-çatma korkuluğunuzu.

*

Kırıp açar yıllar boyu derinlere kök salarak genişleyen gövde-
siyle gücünün doruğuna ulaşmış o asırlık Atkestanesi, kaldırır-
ma koyacağınız masalara yer edinmek için günaşırı bir düşün-
cesizlikle gelişigüzel döktüğünüz betonun kenarına dizdiğiniz
kaldırım taşlarıyla alelacele kurduğunuz derme-çatma korku-
luğu.

*

Hücre hücre kurduğu büyüme alanlarıyla yıllar boyu ince ince
işlenmiş soylu yaşam biçimlerine ayak uydururken güngörmüş
kayalık toprakların derinlerine kök salarak iki yanındaki Çınar-
lara karşı giriştiği yeraltı savaşında serpilip genişleyen gövde-
siyle gücünün doruğuna ulaşmış o asırlık Atkestanesi, kırıp
açar sizin satış yapacağınız müşteri sayısını artırarak birkaç ku-
ruşluk kazancınızı yükseltir diye kalabalık günlerde kaldırıma
koyacağınız masalara yer edinmek için günaşırı bir düşünce-
sizlikle döktüğünüz eğri-büğrü beton yüzeyin gereksiz bir kü-
tük saydığınız ama yarım-yamalak belediye korkusundan da
kesmeye cesaret edemediğiniz o canlı kütleye ulaştığı yerde ge-
leşigüzel dizdiğiniz hantal kaldırım taşlarından kurulu derme-
çatma korkuluğunuzu.

Emirgân

70.

Gecikmiş dalgalar dinerler, gece ilerledikçe
— Rüzgar'ın karanlığa boyuneğmesi de, garip...

Yalova

71.

Bir apartmanın dar duvarı ve düşüncesiz demir parmaklığı ile karşı apartmanın gölgesi arasına sıkışmış, Batı'ya ve Deniz'e dönük Söğüt'ün Haziran başındaki hâlini görünce, kış boyu üstünde hâlâ birkaç sarı-yeşil yaprak tutabilmesine şaşman, anlamsızlaşır : Yaz'ı böyleyse, Kış'ı da öyledir, işte...

Karamürsel

72.

Hayaller iştilir de.

İstinye

73.

Haksız mı ya yavru Tazı — ne işi var dişlerini göstererek hırlayan Dağ Arslanı'nın, şehrin göbeğinde, caddeler arasına sıkışıp kalmış küçücük parkta — ürküp zıplamasın da ne yapsın?...

Elmadağ

74.

Divan Oteli'nin önündeki zıplayan Geyik, acaba, Hilton Oteli'nden önceki parkta hırlayan Dağ Arslanı'ndan mı ürkmüş?

Elmadağ

75.

Nasıl Güneş, batmağa hazırlanırken yayarsa ışıklarını denize; Rüzgar da, yavaştan ivedilenip, yayar dalgalarını denize.

Kekova

Gelip Giden Güvercinler

Ustacığım:

Bu kadar hızlı Güvercinler gördün mü hiç : akşamleyin, güneşin batışından hemen sonraki kızıl-karanlıkta, bazen teker teker, bazen üçer beşer, bazen de yirmilik otuzluk sürüler halinde, kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda, denize koştut uçan; manzara hesaplarıyla kıyıya şu ya da bu çarpıklık derecesinde kurulmuş tatil sitelerinin dört ya da beş kat yükseklikteki düz çatılarının üstündeki bacaları, televizyon antenlerini, paratönerleri yalarcasına geçip, hiç durmadan kanat çırparak —herhalde geceyi geçirecekleri— o çok iyi bildikleri yere doğru uçan; belki, çok eski atalarının, buraları birzamanlar kaplayan ulu ağaçların doruklarını yalayıp geçişlerindeki ivedilik duygusunu duyarak uçan; belki, aşağıdan gelen garip gürültülerin, acap kokuların, çeşit çeşit parlak ışıkların uyarılarıyla, atalarından da hızlı uçan bu Güvercinleri görünce, ne dersin : acaba

sabahleyin,

güneşin doğuşundan hemen önceki kızıl-karanlıkta, bazen teker teker, bazen üçer beşer, bazen de yirmilik otuzluk sürüler halinde, güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda, denize koştut uçacak; manzara hesaplarıyla kıyıya şu ya da bu çarpıklık derecesinde kurulmuş tatil sitelerinin dört ya da beş kat yükseklikteki düz çatılarının üstündeki bacaları, televizyon antenlerini, paratönerleri yalarcasına geçip, hiç durmadan kanat çırparak —herhalde yiyecek bulacakları— o çok iyi bildikleri yere doğru uçacak; belki, çok eski atalarının, buraları birzamanlar kaplayan ulu ağaçların doruklarını yalayıp geçişlerindeki ivedilik duygusunu duyarak uçacak; belki de, aşağıda uzanan garip sessizliğin, nemli sıcaklığın, çeşit çeşit maden pırıltılarının uyarılarıyla atalarından daha hızlı uçacak bu Güvercinler, hangi ivedilik duygusunu duyacaklar, ve, ne kadar hızlı uçacaklar?

Yalova

77.

Acaba bir tek Çınarlar mı, dalları kesilince ("budandık"larında), gövdelerinin şurasında-burasında kocaman, kabarık, pütürlü yumrular oluşturanlar — sanki köklerinden yukarı çektikleri 'cansuyu'nun önü kesilince biriktiği yerler; ama, yeni dalları tam oralardan değil, biraz yukarılarından, ve sağından-solundan 'patlar'—

—yoksa, bütün ağaçlar için geçerli mi aynı süreç?

Bahariye

78.

Belki de ağaçlar ancak yeni yapraklarını verecekleri duruma tam geldikleri zaman eskilerini tamamiyle dökmüş olurlar.

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

Sararan Sarmaşık

İlkbahardan başlayarak odun deposunun avlusuna tepeleme istiflenen kütüklere sarıla sarıla yığınlar tırmanarak yaz ortasında bütün deponun çevresini dopdolu bir yeşillikle kaplayan, hatta sokaktaki elektrik direklerine bile dal atan (şimdi biraz sararmış bulduğun) Sarmaşığa bakarak, "ya, kış gelip kütükler teker teker indirilip kırılarak satılmağa başlanınca ne olacak?" diye düşünmene gerek yok : zaten, güz ilerledikçe, ilk soğuklarla birlikte, suyunu köklerine çekecek; yapraklarını önce sarıya, sonra kırmızıya, sonra kahverengine çevirip, dökecek; rüzgarlar şiddetlenince, direklere sarılı dalları kırılıp dökülürken, soğukların artmasıyla, depoda odun satışı da hızlanmaya başlayınca, yığınlardaki kütükler çekilip indirilirken, teker teker kırılacak dallarım da feda edecek ———

ertesi bahar, kütükler avluya yeniden istif edilmeğe başlanınca da, olanca canlılığıyla saracak yeniden onları, tırmanacak yığınlar, yemyeşil, kaplayacak yeniden, dopdolu, bütün çevrelerini.

Ihlamur

80.

Kış ortasında (ama günler epeydir uzamağa başlamışken) aylardır yediği soğuk, karlı kuzey rüzgarlarıyla eğilen gövdesi neredeyse toprağa yapışmış Karanfilin, dalının göğe dönük ucunda kabarttığı tek büyük tomurcuğu açamazken, onun üç yanından birden yeni küçük tomurcuklar peydahlaması neden acaba — "birinden biri tutar" diye mi; yoksa, günışığına çıkaramadığı güzelliklerini daha da çoğaltmak, çeşitlendirmek için; gizli kalan zenginliklerinin ne kadar çok olduğunu göstermek için mi?

İstinye

81.

Kargaların günbatımının belli bir noktasında hep bir ağızdan kraga'mağa başlamaları, acaba, ışığın en son görülebilirlik noktasına ulaşmasından; artık, göremez olacaklarını farketmelerinden mi dolayı?

Yoğurtçubası/Çiftehavuzlar

**Kütahya (15.30) — Balıkesir (21.45) Postası'nın
İstasyonları ve [ya da] Durakları**

*Hilmi'ye**

DEMİRCİÖREN—KÖPRÜÖREN—GÜZELYURT—TAVŞANLI—
EMİRLER—DEMİRLİ—DEĞİRMİSAZ—BALIKÖY—[ALOVA]—
GÖKÇEDAĞ—[NALLIKAYA]—PİRİBEYLER—[MAZUNLAR]—
[GÜNEY]—SİNDİRLER—DURSUNBEY—SELİMAĞA— GÜZELLİ-
DERE—DADA—[KİREÇ]—MEZİTLER—[SAFRAKLAR]—[SARIÇA-
YIR]—NUSRET—ÇANDIR—[DAĞINIKEVLER]

Kütahya (17.05)—Balıkesir (23.40)

*— nazire (: bkz. Taormina.)

83.

Demek, güneşli geçen bir günün serin ve esintisiz gecesinde, bir Mısır tarlasına sessizce girebilsen (Ay da çıkmışsa), her sapın en genç yaprağı üzerindeki damlanın pırıltısını görebileceksin.

İstinye

84.

İstinye ve Yeniköy vapurlarının Karamürsel ile Hereke arasında sefer yapmalarında yadırganacak birşey yok (ikisi yanyana; öteki ikisi de karşıkarşıya, komşular, ya...) — hem, Üsküdar vapuru da İzmit Körfezi'nde batmamış mıydı?

Karamürsel

ANCAK

Marmara'da da gel-git olur; ama bunu, Dolunay'ın önceki ile sonraki günlerinde, kıyılardaki kayaların üstündeki midyelerin açıkta kalış seviyesindeki farktan anlarsın.

Karamürsel

86.

Planör Martılar—

Helikopter Kargalar

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

87.

Betonarme enikleri —

Karamürsel

88.

Yalnızlık idman gerektirir.

Karamürsel

89.

Herşey durgun
herşey durmuş
herşey duracak
— işte, bile

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

Yeşerip Giden Fideler

Feza ve Fuat için

Geçen yaz denize girenlerin yiyip kumların üstüne attıkları karpuzların çekirdeklerinden sonbaharda yağan bir yağmur sonucu uyarılarak çıkan, Ekim sonunda bir Antalya kumsalında öncü yapraklarını veren Karpuz Fideleri geleceklerinden ne umabilirler ki — meyve vermeyi mi?

*

Geçmiş gitmiş bir yaz günü denize giren insanların susuzluklarını gidermek için içlerini yiyip kabuklarını kumların üstüne atıp bıraktıkları karpuzların, yaz boyunca kızgınlaşan kumlara yavaş yavaş gömülen çekirdeklerinden, sonunda bir sonbahar yağmuru ile bahar ılıkılığıyla kumlara vuran Akdeniz güneşinin sıcaklığınca canlandırılarak kumların içinde yeşerip Ekim sonunda öncü yapraklarını kumlardan dışarı uzatarak güneşe ulaştırıp ilk iki yuvarlak yaprağın peşinden çıkarabildikleri bir-iki oymalı oluşma yaprağıyla sonunda meyve vermeye varması gereken gelişme süreçlerini başlatan Karpuz Fideleri, Kasım ayından başlayarak gittikçe soğuyacak denizin koca koca dalgalarla döveceği kıyının iyice içlerine işleyecek tuzlu sularının boydanboya kaplayacağı kumlara saldıkları köklerle, kışın ilerlemesiyle besleyiciliğini iyiden iyiye yitirecek güneşin artık ılık bile olmayacak ışınları altında, geleceklerinden ne umabilirler ki — meyve vermeyi mi?

*

Geçip gitmiş bir yaz gününün kızgın güneşi altında terleyerek serinlemek için denize girip çıkanların tuzlu suyun iyice artırdığı susuzluklarını giderir diye içlerini yiyip kabuklarını düşüncesizce kumların üstüne atıp bıraktıkları çürüyüp giden olgun karpuzların artıklarından dökülerek uzun yaz günleri boyunca üzerinde sıcak sıcak esintiler gezinen kavurucu kumlara yavaş yavaş gömülmüş kuru çekirdeklerden bir sonbahar yağmuru sonrası kumların altına vuran tatlı sularla nemlenip baharın uyarıcı ılıkılığıyla kumlara vuran bereketli Akdeniz güneşiyle canlanarak sıcak kumların içinde filizlenip Ekim sonunda öncü yapraklarını yeryüzüne çıkararak güneşe uzatıp çevreyi kollayan ilk iki yuvarlak yaprağın peşinden kısa sürede dallanarak çıkardıkları oymalı işlemeli oluşma yapraklarıyla ılıklaşmış kumsalda uygun ortamlarını bulunca daha da derinlere kök salıp gelişmeye başlayarak sonunda meyve vermeye varması gereken oluşma süreçlerine girişen ufacık Karpuz Fideleri,

Kasım başından sonra gün geçtikçe sertleşecek denizin koca koca dalgalarla döveceği kararmış kıyıya yayılarak kumların derinliklerine dek işleyip soğuşun boydanboya kaplayacağı kumsalı basacak tuzlu sularını saldıkları köklerle içlerine çekmek zorunda kalıp kışın ilerlemesi boyunca besleyiciliğini iyiden iyiye yitirecek güneşin süresi gittikçe kısalarak bir belibelişsiz ışık getirip artık hiçbir ısı sağlayamayacak ışınları altında belirlenecek geleceklerinden ne umabilirler ki — çiçek açıp meyveye durabilmeyi mi?

Lâra

91.

Batı'ya birikmiş kara bulutların bir altından; deniz ile ufuk arasındaki ince şeritten, bir de, en üstünden; ak bulutların ona doğru sürüklediği uçuk mavilik içinde, batmağa hazırlanan Güneş'in üstünden, hafif, uçuk ve kırılğan bir pembelik yayılıyor — hemen yokolup gitmek üzere...

Yoğurtçubaşı/Çiftelhavuzlar

92.

Fırtına, göğü renklendirir — daha doğrusu, Ekim güneşi kara yağmur bulutlarının ardından batarken, ışınları açıkta kalan gök parçalarına çeşitli dalgaboylarında düşer, ışık yağdırır onlara — renklendirir göğü Fırtına...

Antalya

93.

Tam,

Kış akşamüstünün
pastel renkleri

diyecekken, kapkara bulutları altlarından tutuşturup kıpkırmızıya boyadı —

— haiku olacakken, tümce oldu...

İzmit

94.

Yamaç, yeterince —ulaşılamayacak ya da kolay tırmanılamayacak kadar— dikse,
insan elinden kurtulur Çam Ormanı.

Sakarya Vadisi [Bafa Gölü]

95.

Örümcek, 'insektisid'den ölüp ağına düşmüş Sinek'in gövdesini emip özümserse, zehirlenir mi?

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

96.

Sokak lambasını örten dalları bir açıp bir kapayan ile
kar tanelerini ışığın önünden savurup geçiren,
aynı Rüzgar.

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

YAŞAM

yaşanmışlara müteşekkir olmalı

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

Bakıyorduk YanYana

Sedat'la

Deniz kumu doldurulup Karanfil dikilmiş kırmızı yangın kovaları dizili küpeştede, güneşte ve çıplak, durup açıklara, liman kokularından ayrılıp Boğaz'a girerken — kaç tane olduklarını kestiremediğim Yunuslar yittiler kuzeyimizde; yönlerini şaşırmış Yelkovanlar hızla kayıp uzaklaştılar geldiğimiz yere; dalgalar yol gösteriyorlardı ineceğimiz limana yönelmiş gemiye — rüzgar, sonunda, dindi.

Lapseki-Gelibolu

KURBAĞALI KAHVALTI

İki kez zıplar pijama-eşofmanlı küçük kız, beş enikli küçük kancık önce ona havlayıp, saldırır gibi yapıp, sonra, onun naylon torbayla uzattığı yiyeceği kabul edince — onlar getirdiğini arsa kenarındaki hendekte yerlerken de, fırlayıp, arsaya atılmış eski plastik kabı kapıp, hendekten aşağı, temel demirlerinin arasından kayarak inşaat çukurunun dibindeki subasmanına iner — Mayıs başıdır; gece yağmur yağmıştır; kurbağalar bir süre susarlar.

Karamürsel

100.

Yelken olup çıkar, mendirek ortasına dikilmiş iki Palmiye'nin yaprakları, hiddetli Günbatısı altında — ama, tabii, hiçbir tekneyi — hiçkimseyi — hiçbir yere götürmeden...

Yalıkavak

101.

Kıyıdaki eğri-büğrü Okalıptuslar ile çarpık Ilgınların gövdelelerine (böceklerden korumak için) kireç badana süren görevli, anlaşılan, hızını alamamış, beton elektrik direğini de sıvayıvermiş — şimdi, ne demeli: "Bu, buraların en sağlıklı elektrik direği olmalı" mı; yoksa, "Eh, böylece, böcekler de elektrik çarpmasından korunmuş oluyor" mu?...

Yalıkavak

102.

Günboyu gri-kara, kararsız bulutların arkasında kalmışken, şimdi, batmasına 'bir mızrak boyu' kala, çıkıp onların üstlerine parıldamağa başladı — sağ gözümün içinde...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

103.

Koyu dalgalar karşılamaya koşarlarken, yavaşça tutuşturup yavaşça söndürdü kara bulutları; herşeyi görünür kılmıştı bile, kendi gözükmekten — çıkarken de yaydı altınını denize.

Topçular-Eskihisar

GÜNEŞİ KIYIDAN KIYIYA GÖNDERİRKEN

Kadir,

döndü, "Bizi beklemiş bu akşam" dedi, koyu dalgalarla çırpıntılı Körfez'e açıldığımızda (Melih Cevdet'i radyoda "Yalnızlıktır denizin tek yasası" demesinden tanımıştım —belki, o yıllar öncesinin Lâra kumsalını anımsayarak— tekneye binerken) Günbatısı'nın İstanbul üzerine yığıp yağdırtamadığı kara bulutların altından inip portakalrengi pırıltısını Deniz'e döküşüne bakarak; ben de, "Bil ki bir tümce yazıldı" dedim —çalkantılarda hafif hafif yalpalayan ağır tekne yolunu katederken de, anımsadım, nasıl, yıllar önce, sırf, o saatte Deniz'de olup, O'nu gönderdikten sonra geri dönüp, ayrıldığım kıyıyı seyretmek için, serin sulara girdiğimi; önce açığa, O'na doğru, sonra geri, kıyıya doğru yüzerken de, neleri (ve kimleri) düşündüğümü — çünkü, tam karşı kıyının altına geldiğimizde, O'nun, tepenin ardında ufku kaplayan kirlı bulutların içinde yitişinden sonra, gene, döndü, bu kez de, "Biliyor musun, tam tepeye gelince, O'na, 'Yakışmaz sana o çirkinliklerin ardından batmak' dedim; o zaman, biraz ilerleyip şu ağaçların ardından battı", dedi.

Topçular-Eskihisar

105.

Peki, Leyleği ya tarlada görürsen — o zaman?...

Orhangazi

METAFİZİK

Cem:

Sevmiyorsak,
yokuz.

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

Serin Suların Sarhoşu

Turhan'a

Her halinden sarhoş olduğu belli olan açık renk elbiseli esmer kısa boylu adam arkadaki açıklığa gelip oturduğunda, hafif sallantılı ama suskun haline bakınca, kim bilebilirdi ki, motor gece karanlığında oynayan dalgaları yararak, metal tangirtısı ve su şakırtılarına karşın sessizce aldığı yolun sonunda iskelesine yaklaşırken, yolboyu kapalı tuttuğu kara gözlerini yarı açıp, sarkık dudaklarının bellibelirsiz kıpırdanmalarıyla, "Unutmadım seni ben / Her zaman kalbimdesin" diye bir şarkı söylemeye başlayacak — ama, öteki, bir an önce karaya çıkmağa yeltenerek ayağa kalkmış yolculardan hiçbiri, onun şarkısını işitmeyecek?...

Üsküdar-Beşiktaş

108.

Hep unutursun ya birşeyleri biryerlerde; işte : bütün kış, balkonunda, büyük saksıların arkasında unuttuğun; dondurucu soğuklar, kurutucu rüzgarlar geçiren, sonunda, baharda, zaten yetersiz olan küçükçük saksısı içinde, hiç nemi kalmamış durumda bulup hatırladığın bir yaşındaki Fıstık Çamı fidesi, şimdi, saksısı değiştirilmiş, toprağı zenginleştirilmiş, bolca sulanmış, Nisan güneşinin altında duruyor — ama hâlâ kupkuru, cansız; daha dallaşamamış üç küçük çıkıntısının ve tepesindeki büyüme noktasının sararmış sivri yapraklarında en ufak bir yeşillik belirtisi bile yok — ne bekliyordun ya : bütün o geçirdiklerinden sonra, ilk suyla, ilk güneş ışığıyla, ilk ılıklıkla, hemen canlanıp yeşere miydi?...

İstinye

Sallanan Eller

Zeynom:

Giderken dalgaların ardından baktım sana
yıllardan sonra

Hiçbirşey eskimemiş
Herşey yepyeni
Olabilir mi?

Ne çok duygu yaşanıp geçmiş
Denizde sürüklenen iki somun ekmek
Yemyeşil bir sarmaşık, kökleri kopuk
Ne çok yol, ne az varış

Güneşin kuruttuğu, rüzgarın savurduğu
Karın soğuttuğu, onca iççekiş
Günlerin yavaş akışla oluşturduğu
Ne az yer, ne çok geçiş

Geçmedik belki, gitmedim belki ben
Sen orada uzaktan el sallarken
Rüzgar sustu, dalgalar durdu
Ne çok gidiş, ne az ayrılış

Gelirken herşeyinle koşup gelsen bana
yıllardan sonra

Hiçbirşey değişmemiş
Herşey eskisi gibi
Olabilir mi?

Beşiktaş-Üsküdar

110.

Erik ağacının üzerinden aşarak Selvilere dal atmış Begonvil'in
altında, Serçe cıvıltıları ve Palmiye hışırtıları içinde,
bir Ağustosböceği...

Datça

111.

Limon ağacım haklı herhalde : ilkbahar başında yaprak ve çiçek verebileceği bütün noktalarda filizlenmek, tomurcuklanmak; sonra, suyun gelişine, ışık ve ısı durumuna göre, güçlenen yapraklara, çiçeklere ağırlık vermek

— gelişmeyenleri de dökmek... — Ne bekliyordun ki : onu ışığa, ısıya, suya kavuşturunca, patlayabildiği her yerinden sürdüğü yaprak ve çiçeklerin hepsine yetebilmesini mi — sınırlarını oluşturan tahta saksıyı, yıllardır zayıflamış toprağını, çevresinde bekleyen böcekleri, ne çabuk unuttun — ne açabilirse, o kadarını açacak; ne verebilirse, o kadarını verecek...

İstinye

112.

Bir önceki yılın bitkilerinin tohumları, sonrakilerinin sürgünleri olarak, tabiî; ama, yeşermeyenleri, çürüyerek, 'gübre' olarak da katılırlar, bir sonraki yılın bitkilerine...

Gümüşlük

EVERGREEN

Aslında 'herdaimyeşil' denen ağaçların —Çam, Zeytin, Meşe (?)— yaprakları da, güzün yaprak döken ağaçlarınkiler gibi, tek yıllıktır; ama, Güz ya da Bahar süreci içinde, —sanki 'çaktırmadan'— eskilerini dökerken yenilerini verdiklerinden, hep yeşil kalırlar.

Gümüşlük Akademisi

114.

Asma ile İncir bütün yapraklarını döktüklerinde görebileceksin ancak, Malta Eriği'nin çiçeklenip çiçeklenmediğini.

Beyodaları/Gümüşsuyu

115.

İncir, Güz boyu bütün yapraklarını döktükten sonra, hemen Kış başında, dallarının uçlarında, Bahar'da vereceği yapraklarının tomurcuklarını peydahlar bile—
—beklemeğe başlar...

Beyodaları/Gümüşsuyu

116.

Saksı içindeki Ortanca, en dolgun haline gelince, kendi kendini tehdit etmeğe başlar: beslendikçe çiçekleri ağırlaşır, dalları da onların yükünü çekemez hale gelir yavaş yavaş — öyle olur ki, az beslense, dalları sertleşip çiçeklerini taşıyabilecek; ama çiçekleri gelişebilecekleri kadar gelişemeyecek — çok beslense, çiçekleri iyice gelişecek; ama dalları onların ağırlıklarını taşıyamayacak, kırılacak — umarsızlık...

İstinye

SALKIM

SARKIM

Asma'nın da —bütün öteki bitkiler gibi— çiçekleri, başlangıçta yukarı —göğe— dönük demetler biçiminde oluşur; ancak meyveye durunca, üzüm olurken, salkımlar olarak aşağıya —yere— sarkarlar.

Beyodaları/Gümüşsuyu

118.

Dere gürül gürül denize akıyor; ama denizden gelen midye kabukları da yatağının iyice yukarılarına dek işlemiş — demek tepelere kar getiren fırtınanın yarattığı dalgalar da epey güçlüymiş.

Karamürsel

119.

Bazen, tek bir akşamda,
yalnızca tek bir Martı uçar
— uçup geçer...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

120.

Serçe, Sığırcık gibi kuşlar, yüksek yerlere (dal, direk...) konduklarında, uçmaya, yerçekimine aldırmaksızın, kendilerini boşluğa 'atarak' başlarlar; Güvercin, Kumru gibi kuşlarsa, yere (toprağa) da konduklarında, uçuşlarının ilk devinimini yerçekimine karşı, bacakları üzerinde yaylanıp zıplayarak, kanatlarıyla havaya 'yükselecek' yaparlar; oysa Martı, Kuğu gibi, suya da konan kuşlar, 'havalanmak' için yerçekimini altetmek kadar, suyun direncini de, sanki üzerinde 'koşarak' kırmak durumunda kalırlar — bu yüzden de ayaklarıyla da kanatlarıyla da, epey zorlanırlar.

Fındıklı

121.

Sığırcık ziyafete konmuş : Ağustos güneşi devrilip, yakıcı olmaktan çıktıktan; hiç durmadan esip suları açıklara iterek soğutan Poyraz'ın da etkisiyle, gün boyu tıklım tıklım, gürültülü patırtılı olan kumsal, akşam çöktükçe yavaş yavaş boşalıp git-tikçe sessizleşerek, güneşin, denizden yansıyan son, ama hâlâ parlak ışıklarınca kaplandıktan sonra, sıra, kemirilip çöp kutularına atılan mısır koçanlarında kalan tanelere gelmiş : konmuş ziyafete Sığırcık.

Arkent

122.

Yakalanan her pervaneden sonra, örümceğin ağının başlangıç-taki —kusursuz— yapısı biraz bozulur.

Gümüşlük Akademisi

123.

Biliyor musun, Papatyamı öldürüyorum — hep aynı saksı içinde beslenmeden tutuyorum onu; ben varken biraz su alıyor, yokken de, kupkuru kökleriyle, öyle, Güneş'in altında kalıyor : verebildiği çiçekler, birer dal çıkıntısı yalnızca; yaprakları, sarı-kahverengi, yanık ve kavruk — Papatyamı niye öldürüyorum, sence?

İstinye

PARLAK YAPRAK ISLAK TOPRAK

Gülnur,

bil bakalım bugün kimi gördüm — hani şu bizim Teşvikiyeli İhtiyar vardı ya : geniş hasır şapkası, dökülen pantolonu ve güneş yanığı elleriyle, hasır sepetinde (bugün, nedense, naylon torbalarlaydı — sepetine ne olmuş acaba?...) taşıdığı elmalar, (bir de (ta o zaman) bir yeşili vardı — hatırlıyor musun?) armutlar, incirlerle (o ayvayı da hatırlıyor musun?), beton ve asfalt ortasında, parlak yapraklı, ıslak topraklı bahçelerin havasını yaşatan, bizim İhtiyarımız'ı — onu deli sanıyorlar, biliyor musun?

Osmanbey

125.

Köklerine duvar örülmüş Çamların kuru dalları—

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

GÜL
SEN

Çiçek açmaya dikelmiş körpe Gül dalları : bazısı kopkoyu kırmızı tonlar taşır; bazısı kavuniçinden kayısıya, portakalrengine giden renkler takınır; bazısı ise, sarımtrak bir uçuk yeşil parıltı donanır — hiçbirinde de, çiçeği geçmiş eski dallarda görülen o donuk, koyu, tekdüze, yorgun yeşillik olmaz——

Sen de gülsen e!...

Arkent

127.

Çam ağacına teneke bantlarla takılmış o çöp kutusunu, yazmadım...

Ahırkapı

128.

Batmakta mı doğmakta mı olan (—nerede: Doğu mu Batı mı?...) bir parçalanmış Ay da görsen, Güney-Batı'dan estiğini bildiğin Lodos bile varsa, bakıp durur, birtürlü çıkaramazsın, yönlerini —

— onları, şu anda bulunduğun geçici konumundan ya da çevrendeki arazi parçalarından değil; ancak, bütün yerküreyi kafanda yeniden yerli yerine oturtarak, saptayabilirsin.

Gündoğan/Bodrum Yarımadası/Anadolu

129.

Otobüsle yanından geçerken, Bebek koyunun rıhtımına bağlı bir gezinti teknesinin adı nasıl olmuş da "ORMAN" konmuş, diye yolboyu düşünüp durman boşuna : yanıtı, bu kez dolmuşla önünden geçtiğin, Teşvikiye'deki taş karakolun cephesinde yazılı bulursun : "HARBİYE POLİS KARAKOLU" — pleksiglas bir levhada...

İstinye-Beşiktaş-Teşvikiye-Harbiye

130.

Boş yüzme havuzunun boşaltım kanalında ava çıkmış Kedi...

Yalova

131.

Güvercinler; parlak kavuniçi yağmurluklu ufacık Çocuğun daha mı yakınlarına gelmesine izin veriyorlar, yetişkinlere verdiklerinden?

Elmadağ

132.

İnsanları anlamakta bazen bayağı güçlük çekiyorum: Örneğin, bazı canlıların olgunlaşmamış üreme organlarını kesip olgunlaşmalarını olanaksız kılarak ölümlerini hazırladıktan sonra, bunları, sevimli buldukları bazı bezemeli kapların içine koyup, bir süre daha, yapay biçimde canlı tutmağa çalışarak, oturdukları yerlerin şurasına-burasına yerleştiriyor; böylelikle de, oraları süslediklerini sanıyorlar — bunlara da "güzel" sıfatını yakıştırıyorlar.

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

ZEBERCET

Dünya bir Köpek öldü diye de çalkalanabilir — çünkü insanların yaşamlarıdır, yaşadıklarıdır, yaşantılarıdır, dünyaya devrim yönünü veren.

İstinye

134.

Bulutların gölgeleridir, Deniz'i koyulaştıran;
Güneş'in pırıltıları da, oynaştıran.

İstinye

135.

Mayıs Haziran'a kavuşurken, gündeğümünde, birdenbire, sessizlikte, kısa sürede boşanıveren bir yağış — belli olmaz: bir Bahar yağmuru mudur, yoksa, bir Yaz sağanağı mı...

Beyodaları/Gümüşsuyu

136.

Begonvilim gibi : her bahar yaprak vermesi biraz daha geciken; yaprak verdiği dal sayısı biraz daha azalan; çiçek vermesi ise —

İstinye

137.

Kararsız Günbatısı öğleye doğru önce denizi ürpertip, sonra dalgalandırmağa başlayınca, havalanırlar Martılar da kızgın kayalardan —sanki, neşeli— çığlıklarla.

Hayırsızada

138.

Şimdi çıkarsın değil mi oradan — neredeydin dün akşam,
Venüs pırıl pırılken; Güneş tutuştururken denizi?

İstinye

Lüferli Eller

Rasin'e

Sabaha dek süren avları boyunca yakalayıp önce sandallarının livarında; sonra, öğleye doğru çıktıkları Beşiktaş'ta, iskelelerin yanına serdikleri plastik leğenlerde, deniz suyu içinde canlı tuttukları; boyuna, biryerlere gitmek ister gibi leğenlerin renkli duvarları boyunca daireler çizerek boşa yüzüp duran Lüferlerden beş tanesini eliyle teker teker işaret ederek seçen, "Bu iki bir poşete"; "Bu bir"; "Bu ikisi bir", diye direktif veren hanımefendiye, biraz kızgın, hırçın, ama suskun davranan, baştan aşağı plastik tulumlar giyinmiş iki yaşlı balıkçıdan birincisi, elini leğenlere sırasıyla daldırarak hanımefendinin seçtiği Lüferleri teker teker yakalayıp çıkarıp, parmağını yanaklarının altından geçirerek başlarını geriye büküp boyunlarını kırarak çırpınmalarına son verdikçe; ikincisi de, önündeki boş leğene birincinin fırlattığı Lüferlerin galsamalarını parmaklarıyla tutup kopararak, sonra, çakı benzeri küçük bir bıçakla karınlarını yarıp barsaklarını çekip çıkardıkça; fışkırıp duran, oraya buraya sıçrayan koyu kırmızı kana bakarak, boyuna "Ah! — Of!" diyen hanımefendi, hâlâ hafiften titreyen Lüferler naylon torbalara konulduktan sonra, balıkçıların asık suratla karşıladıkları, başarısız kalan bir pazarlık girişiminden vazgeçerek, elini çantasına sokup, gıcır gıcır bir banknot çıkararak uzatırken, son direktifini verir : "Yalnız, paranın üstünü elleri balıklı olmayan birisi versin"...

Beşiktaş

140.

Deniz de bakım istiyor — artık : Orman da koruma — —
Yeryüzü de, merhamet*!

Yalova

* *Erbarmen*

Kocaman Kuzgun

Göksel için

Kara gagalı kocaman kanatlı Kuzgun : nereden gelmişse kala-balık meydana, iskelenin telefon tellerini taşıyan yüksek tahta direğe konmuş : nereden görmüşlerse, köpüklenen deniz suyunda canlı tuttıkları Istavritleri satma uğraşında balıkçılar : nereden biliyorsa; biri alıyor bir ölü Istavrit, atıyor ta ileriye, asfaltın üstüne, yolun köşesine : arabaların geçtiği; insanların motora, vapura koştuğu yol gürültülü — ("Dur hele; bekle, bak — gelip alacak"); bir, telefon tellerinin üstünde, bir, direğin tepesinde: birden — (vapurlararası dinginlik), yol تنها, köşe boş — açıyor kocaman, duman rengi, uçları kara telekli kanatlarını, yavaş bir çember çizerek iniyor asfalta, sekiyor ("İşte, gördün mü?"), alıyor Istavrit'i gagasına; dönerek, ayakları üzerinde yaylanıp havalanıyor, aynı dingin çemberi çizerek iskelenin damı üzerinden aşip kayboluyor : yeniden bir vapur yanaşıyor; arabalar geçiyor; insanlar koşuyor; balıkçılar dönüyorlar uğraşlarına yeniden.

Beşiktaş

142.

Alşıyorlar demek : Serçe pervaza; Karga bacaya; Kırlangıç birikete; Güvercin terasa — Bülbül duvara...

İstinye

143.

Kaynak da beslenir.

Riva

TEK BİR GÜZELLİK

Gün olur, katettiğin yol boyunca tek bir güzellik çıkmaz önüne: gözüne çarpan ne varsa, çirkindir, sakildir, kirlidir, çamurludur — oysa gideceğin yerde senin geleceğini bilerek bekleyeceğini bildiğin tek bir güzellik (temiz ve arı) varsa, an gelir, yüreğin doluverir, ona doğru yoldayken.

İstinye-Harbiye-Elmadağ-Beşiktaş-Kadıköy

Kızkulesi Karabatakları

Haliç çıkışından Salacak'a doğru hafifçe değişen eğimlerle devinen bir çizgi oluşturarak yüzeye epey yakın uçup gelen Karabataklar Kızkulesi açıklarında vapurla karşılaştılar; yükseldiler : iki yandakiler vapurun başına ve kıçına yönelirken ortadaki beş-altısı bir an duraksayıp birer yön seçti kendilerine — vapuru aşınca da iki yandakiler birbirlerine yönelip toplanmağa çalıştılar; ama, kıyıya doğru (belki o birkaç gün önce yanından yürüyerek —üşüyerek— geçtiğimiz ufacık barınağa doğru) uçarak gözden kaybolurlarken, o çizgiyi hâlâ kuramamışlardı yeniden.

Beşiktaş-Kadıköy

146.

Acaba nasıl oluyor da kafası hep havaya kalkık yüzerken, aşağıdaki balıkları görüyor, diye sorarsın — ama, belki, sorun yanlış : belki, gördüğü falan yok : zamanı gelince, öylesine, dalıyor — arıyor...

Karamürsel

147.

Solucan gibi : nasıl, yolu boyu, yerin altında, önünden aldığı, alıp içine kattığı toprak parçalarını, içlerinden kendisini besleyebilecek maddeleri özümseydikten sonra, gerisinden çıkarıp, ardında bırakıp, yeni topraklara yönelirse — hep ilerleyerek...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

148.

Yeşillik içinden kıpırtısız kanatlarla sessizce uçup geçer
iki Kumru — peşpeşe...

Yeşilbahar/Çiftehavuzlar

AY:YA

Yarımsın — ama tam karşımdasın:
Tam karşımdasın — ve yarım'sın——

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

'Kİ'Lİ İYELİK KİPİ

Goerjna:

Gözüme çarpıveren — deniz kıyısındaki esintili balkonun Begonvil'inin parıltılı çiçeği; tozlu esintili tepede duvar ve demir ardındaki Defne'nin genç yapraklı goncalı küçük dalı; sessiz mahalledeki renkli evin arka bahçesinin Nar'ının küçücük ama olgun meyvesi; Akdeniz içlerinin yükseklerindeki makiliğin sis ve güneş altında bir ıslanan bir kuruyan ufacak bitkisinin bir yüzü koyu bir yüzü uçuk kızıl yaprağı — hepsi : sen; senin —
— sensin...

Yalıkavak; İstinye; Koşuyolu; Avignon

151.

Yağmur beklentisinde
sızlanan Söğüt —
mazot kokusu.

Yeşilbahar/Çiftehavuzlar

152.

Ortancaların arkasından
başuzatmış Akşamsefaları —
sıralarını bekliyorlar...

Yeşilbahar/Çiftehavuzlar

ACABA

Sardunya'nın sonunda bir yusuvarlak top oluşturacak çiçeğinin kaç tane goncadan oluşacağı, başından belli mi; yoksa, duruma ve koşullara göre, değişiyor mu — ikisi de doğru olmalı : kaç goncalı nasıl bir top olacağı daha çıkarken bellidir; ama, duruma ve koşullara göre, daha gürbüz ya da daha cılız olabilir — herhalde ?...

Arkent

154.

Anemon'un tohumlarından gelecek yıl çıkacak bitkilerin hangi renkte çiçek açacakları, bu yılki çiçeklerinde gezinen arılara bağlı — ama onlar da nelerin nedeni olduklarını bilmeden yapıyorlar bu işi...

*

Arı'nın 'ziyaret'inden sonra kapatacaktır Anemon çiçeğimin yapraklarını — ama 'ziyaretçi' henüz gelmemişse, durur öyle, güneş altında, çiçeğinin kucak gibi açık yapraklarıyla; bekler...

Arkent

ÖZ
EN

Hiç incitmez — neyin nesiye; kocaman, arı mı, sinek mi, pervane mi, ne — gelir, Sardunya'nın açmış çiçeğinin önünde, kanatları fırdönerek, ama gövdesini hiç kıpırdatmadan, durur, burnunu —duyargasını, ağzını, dilini?!— goncanın içine uzatır; ne alıyorsa —yiyorsa, emiyorsa, topluyorsa— bir an, yavaşça alır, öteki goncaya geçer; bu arada çiçeklerin dökülgen yapraklarından birini bile kıpırdatmaz — oysa sen nasıl da koparıp dökersin her seferinde birkaçını, sularken...

Arkent

156.

Mimoza çiçekleri çoktan döküldükten sonra da yağabilir, kar — öylesine erken açar Mimoza çiçekleri; ya da, öylesine geç gelebilir, kar...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

157.

Kaktüs'ün çiçekleri konusunda çözmesi gereken en önemli sorun, onları dikenlerinin dışına uzatabilmektir —arılar onlara yaklaşmasalardı, onlar da hiçbir işe yaramazlardı...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

158.

Dolunay'dan bir gün önce mi; yoksa Dolunay'ın birinci gecesini mi, diye düşünürsün; bir türlü de emin olamazsın : ama, pek de önemli gelmez sonunda bu belirleme : yeterince parlaktır ya — öyle ya da böyle; ne çıkar...

Adatepe

159.

Nasıl, gelmeyeceğini bildiğini beklemen "bilgelik sevgisi"
idiyse, geleceğini bildiğini beklemen de, sevginin kendisidir —
Yeşilbahar/Çiftehavuzlar

160.

Verimli bir çaresizlik —
olabilir mi?...
Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

GİDERKEN

daha meydanda görmüştük : bulutların diplerini tutuşturmuş,
ama uçuk mavileri kendi hallerine bırakmıştı — Batı ufkunda
açık kalmış gök şeridi içinde, sanki, dünyaya bırakacağı son iz-
lerdir diye, açıktan koyuya bütün kırmızıları; uçuk maviden
mora bütün gök renklerini, çizgi çizgi, kıvrım kıvrım, top top,
büklüm büklüm serpiştiriyordu karanlıkların dar arasına —
köprüünün üstüne geldiğimizde, ilerleyen arabanın camından
seyrettik yanyana, omuz omuza : hızla karanlığa kayan ufuk,
artık, hazırdı gidişine: yer yer pırıltılarını korumağa çalışan
pembeler, portakal renkleri, vişneçürükleri, macentalar —"ağ-
zı-arslan/lacivert" arası bütün renkler— birer ton koyulaşa ko-
yulaşa, yokolmadaydılar — en son moru ise, önce tepelerin;
sonra, apartmanların arasına giren arabanın içinden, artık, gö-
remedik.

Taksim-Çiftehavuzlar

162.

Kırlangıçların, bütün arsız çınlamalarından da sonra, gece bas-tırmadan hemen önce, dönecekleri —dönebilecekleri— yuvala-rı vardır; buna da güvenirler — oysa Martılar, arada bir ağlaşa-rak, yükseklerde dönenip dururlar, son ışıklar yokolana dek : çünkü, onların, dönebilecekleri yuvaları, yoktur.

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

163.

Biliyor musun : Güneş'in tam üstünde oyali işlemeli (pırıl pırıl ve pespembe) bir dantel örtü vardı bugün — sana uğurlarken onu...

Arkent

164.

Havadayken, ne kadar hızlı gittiğini, ancak seninkine çapraz uçan başka bir uçak görürsen, anlarsın — aşağıdaki bulutlara bakarak, değil...

Istanbul-Londra

165.

Unauthorised crow on the access lane —
— moving in the wrong direction, as well...

London-Cambridge

CLAUSTHALER

Sırf 'izin verilen alkol miktarı'na uygun olsun diye, araba kulla-nacaklar için üretilen bira: ...it cannot put you over the limit. So drink all you want of Europe's No.1 low alcohol lager. (SERVE CHIL-LED)

Cambridge

167.

Crows changing guard on Jesus Green —
keeping an eye on dogs chasing each other around...

Cambridge

168.

Did you ask permission of the Ducks and the Swans before lowering the water-level of the Cam — not to mention the Fish?!...

Cambridge

169.

Papatya akları —
Karga karaları...

Jesus Green/Cambridge

170.

Acaba Güneybatı da hafiften itiyor mu Cam'ın sularını, küçük çavlandan aşağı?

Cambridge

Enis'e

PARİSLİ ŞAİR,

Söyle bana: Bu şehirde insanlar neden bu kadar besili de, güvercinler o kadar üzgün; hatta, ölgün — ve, nehir kıyısındaki atkestanelerini neden traş ediyorlar?

Paris

172.

Bulutların üstünde (gerçi) hava hep açıktır; (ama) görecektir bir-
şey (de) yoktur —bulutlardan başka...

Paris-Istanbul

KUMZAMBAKLARIM

yavaştan, için için gelişmeleri içinde, uçları kuruyan yaprakla-
rına aldırmadan, kök salıyorlar, yumrularını güçlendiriyorlar
— onları Karadeniz kıyısından söktüğüm ve herhalde budala-
ca 'ısı'-nem' hesapları yaparak (kocaman kumsal, sürekli Gü-
neş, derinlerdeki su...) saçma bir maden saksıya; onu da, yeni-
den, bir toprak saksıya soktuğumdan beri, hiç açmadılar; ama,
çiçeklenme yönelimlerini de hiç bırakmadılar, boşuna çıksın —
— şimdi, durgun ve biraz küskün halleriyle de, bir Kasım gü-
nünde bile, hazırlar, bembeyaz çiçeklerinin tomurcuklarına ye-
tebilecek gücü üretmeye, yapraklarından vazgeçip çiçeğe dur-
maya — Güneş onları terketmediği sürece

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

174.

Soylu Çınarlar : Bahar'da en geç yaprak veren; Güz'de de, en er-
ken sararan, onlardır — oysa, arsız Kavaklar, alelacele yeşerip,
yeşilliklerine sonuna dek tutunmağa çalışırlar — ama, yaprak
dökümleri, Güz boyunca, onursuzca ve utanç içinde sürüp gi-
der — oysa Çınarlar, yapraklarını Yaz bitiminde sarartır, kuru-
tur, ama tutarlar — sonra, Kış'ın ilerlemiş bir gününde, tek bir
seferde, döküverirler.

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

175.

Daha kaç kez Dut yiyebileceğini hesaplayabilirsen,
daha kaç Yaz yaşayabileceğini bulabilirsin.

Yeşilbahar/Çiftehavuzlar

176.

Mum fitilini 'trajik' mi saymalı : kendi yanışının yarattığı sıvı balmumu gölcüğünün içine devrilip batarak boğulup söner — hiçbir mum fitili sonuna dek yanarak tükenip sönmez...

Kalantor sok./Çengelköy

177.

Bugün, şimdi, Güneş uzaklaşırken; ağaçlar renklendirdikleri yapraklarını dökmeğe hazırlanırken; durgun havada yağmur —belki, kar— bulutları beklerken, sen, küçücük dünyanın son ışıkları içinde oluşabilecek yepyeni birşey —sanki, yenilenip, kocaman işlere en başından girişip, çabalayıp, başarmayı— mı bekliyorsun?

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

NE DERSİN

Nilgün

bir Şubat günü tangırtılı Lodos'un gece boyu esip İstanbul'a Akdeniz'den taşıdığı ılık Bahar havasında, artık, sonunda, açar mı Karadenizli Kumzambakları, Güney perceresinin içinde?

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

<i>Petekte arı gördüm</i>	[5/2]
<i>Bugün ben yâri gördüm</i>	[5/2]
<i>Keşke görmez olaydım</i>	[7]
<i>Benzini sarı gördüm</i>	[5/2]

179.

N,

biliyor musun (Hayır, tabii ki; yoksun ki, bilesin...) — küçücük Nar'ımız bu yaz gecikmeyle açtığı çiçeklerini, ilk açtığından başlayarak dökmeğe başladı yeniden : herhalde geçen yıl —sonunda— verebildiği (hani, benim kurutup sakladığım) tek bir ufacık meyveyle yetinmek zorunda kalacağız, biz de (hâlâ "biz" diyebilmem — doğru mu?...) — acaba, bize mi (—sana; bana; ayrı ayrı?...) benziyor, bu tutumuyla?...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

180.

Tavana takıldığı yer ile kavanozu arasında bir çatlak olan balkon lambası gibi : Pervaneler, gelirler ışığa; çevresinde bir-iki döndükten sonra, çatlağı bulurlar — kavanozun içine girip ampulün yakıcı ısısı altında da, bir-iki kanat çırpışı sonunda, kavrularak düşüp kalırlar : Dædalus/İkarus : kanat, mum —Güneş! istinye

KARANLIK

pencerenin arkasından birçok şey çullanır üstüne — ama, tek bir ışıktır onlara karşı kendini korumanı sağlayabilecek olan — tek bir aydınlık kızıltı...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

182.

Kavaklar, Ağustos'un sonu ile Eylül'ün başı arasında, bir dizi sağanaktan sonra, tek bir gün içinde anlarlar Güz'ün artık geldiğini — oysa, serpilmesinde ısrarlı kocaman Biber, biraz kalmakafalı; çiçek açmakta inatlı küçücük Nar da, sanki aldırılmaz bir tutum takınırlar, bu açık olgu karşısında...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

ÇIKARIM

Güneş doğduğuna göre,
Dolunay batmıştır —
Beyodaları/Gümüüşsuyu

184.

Hafif Lodos'ta Koca Çam'ın dallarını kıpırdatan, rüzgarın kendisi değil, onun esintisiyle her biri ayrı ayrı, ve hepsi birlikte aynı yöne salman ufacık iğne-yapraklarıdır — onlar olmasaydı o kocaman dalları kendi başına kıpırdatamazdı, Lodos.

Karamürsel

185.

Nar tanelerinin çoğunluğu, sert kabuk içindeki yumuşak dokuya gömülü; onunla dolaysızca bağlantılıdır — ama, ortada kalan, başka tanelerce çevrelenen; bu yüzden, gelişmek için, dokudan uzaklaşmak zorunda kalan taneler, bağlantılarını uzunca saplarla koruyarak, dokudan dışarıya; meyvenin içine doğru, büyürler.

Yalıkavak

Ustam'a, çok sonradan...

28 AĞUSTOS

herhalde, Lodos'un (ya da Scirocco'nun ya da Phön'ün; Akdenizli Güney rüzgarının) en son sıcak estiği; artık serinlemeğe başladığı, gündür — yoksa, Leylekler nereden bilecekler tam da o gün göçmeleri gerektiğini?...

Oyunlarköyü

BILDIRCINLAR

gelip konup,
ayrılıp toparlanıp,
uçuşup cıvıldaşıp,
dönüp dolaşıp,
konup kalkıp,
birleşip toparlanıp,
çekip gittiler Güney'e —
—Kargalar şimdi çatılarda yalnız...

Bostancı

188.

Göz gözü görmeyen sokakta, küçük çıtırtılar :
yapraklar yağmur kılar, sisi. ..
Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

189.

Kış gelince, gölgeler uzarlar; ama, azalırlar da, aynı zamanda...
Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

190.

Kasım ayı girerken odamın Güney'e bakan penceresinde uçuşup duran ufacık sinek : dışarı mı çıkmak istiyorsun yoksa?... —
Isıttığım odada beslediğim sivrisinekler de beni bekliyorlar,
Dolunay'da——
Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

191.

Yaz sonu ortaya çıkıp ağaç tepelerinde uçuşup duran iri Pervaneler gibi : amaçsız gezintileri tümüyle anlamsız; uçuş nedenleri ise tümüyle belirlenmiş — oysa, tam tersini yapabilmeli : amacını anlamının belirlediği gezintiler; tamamiyle de neden-siz uçuşlar — tümüyle özgür...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

Mozart'ın Mandalları

Çelik Bey için

Yumuşak tepelerle yuvarlanarak Batı'ya uzanan Belgrad Ormanı'nın bir köşesine sıkışıp kalmış yeşil çayır parçasının üstüne kara bulutlarla kaplı güz göğünden yağmur getirmeğe çalışan hiddetli Poyraz'ın tehdit ettiği; dalları boşalmış meyve ağaçlarının, tohumluğa bırakılmış sebze sıralarının, yaprak vermekten vazgeçmiş dolgun incirlerin çevrelediği bostanda, salkımları kararmış asmanın örttüğü çardağın yanında; kurumadan önce en tepesinde açtığı son goncayla, havaya egemen olmağa başlayan güz soğuğuna meydan okuyan kırmızı gülün önünde Mozart'ın kemancı ve viyolacı, ayaklarını otlara gömdükleri nota sehпасının üstündeki sayfaları, esiş şiddeti ve doğrultusu boyunca değişen Poyraz'ın şerrinden korumak için, alüminyum çerçeveye iki tahta çamaşır mandalıyla tutturmaktan başka ne yapabilirlerdi — sonra, Poyraz mandallara karşın sayfaları gene de karıştırdı, müziği kesip, sayfaları ve mandalları düzeltip, dinleyenlerden özür dileyerek, parçayı baştan alıp çalmaktan başka?...

Zekeriya Köy

193.

Quasimodo'yu sağır eden,
Notre Dame'ın çanlarıdır :
kendisi çalmıştır—çalar—
hep, onları...

Fındıklı

KURUMAYA YÜZTUTMUŞ İKİ SAP BEGONVİL ÜZERİNE

Doğa'nın birşey 'iste'diği falan yoktur tabii ki — ama insan, kendinden bildiği 'isteme' kavrayışıyla, onun neyi 'gerekse'diğini kavrayabilir, ve buna göre davranıp ona gereksediğini verebilir—

—oysa çoğunlukla, bunun tersini yaparak; onun gereksediğini yalnızca kendi 'iste'diği açısından kavrayarak, ondan istediğini almak için, 'verir' ona...

Gümüşlük

195.

Akşam çökünce ava çıkacak bir Puhu'nun, gün boyu, bir apartmanın mutfak bacalarından birinin kuytulduğunda beklemesi gibi...

İstinye

BATI'YA BAKARAK

İsko ile Reca için

Öğledensonra boyunca, devrilişi içinde, gittikçe genişleyen yansıma alanıyla, Deniz üstündeki pırıltılarını çoğaltır Güneş : gittikçe de daha az görünür kılar onun kendi renklerini — kendisi iyice devrilip yitene dek : o zaman, bırakır, binbir rengi içinde göstereceğini — tamamiyle kararmadan hemen önce...

Yalıkavak

197.

Güneş'in balkonumdaki dolanışına uygun olarak dikkatle yerleştirdiğim; topraklarının nemine göre dakiklikle suladığım bitkilerimi, belki de, bütünüyle yanlış yerlere koymuşum; tümüyle yanlış zamanlarda ve miktarlarda suluyorumdur — o dikkat ile o dakiklik, bitkilerimin gerçek gereksinimlerine bütünüyle ve tümüyle aykırıdır, belki—

Yoğurtçubaşı/Çiftelhavuzlar

YAZ YAĞMURU

Poyraz'ın Kuzey'den Güney'e ittiği bulutlar ancak dökebilecekleri kadar damla dökerler, daha birkaç dakika önce Güneş altında bulunduğu yere : önce çisi çisi; bir-iki gökgürültüsünün ardından da, bardaktan boşanırcasına — ama, kısacık bir süre içinde uzaklaşır gökgürültüleri; çatin akmağa başlar; gömleğini yeniden giyersin...

Yoğurtçubası/Çiftehavuzlar

199.

Güneş'in son pırıltısı yokolunca öfkeli öfkeli dallarını salladı genç Okaliptus — sonra, kıpırtısız, durdu.

Yalıkavak

200.

Birkaç ufak öncü göndererek yavaş yavaş gelir Ege kıyısına Trakya yükseklerinde oluşmuş kocaman yağmur bulutları.

Oyunlarköyü

201.

Venüs, yükseldikçe donuklaşıyor, küçülüyor, çünkü o; onu aydınlatan, yaklaşıyor — çünkü o görününce, kendisi yokolacak...

Oyunlarköyü

202.

'Ölü' dalgalar 'canlı'larından daha mı güçlü oluyor — yoksa, rüzgar dindiği için, sesleri daha mı yüksek geliyor?

Gümüşlük

NOCTURNA MORBIDÆ

İnsan, yarattığı yapay ışık kaynaklarıyla, sineklerin, pervanelerin, kelebeklerin
—o eğretilmeli olarak kullanmayı pek sevdiği*— yakıcı gece ölümlerinden,
sorumludur.

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

*Shakespeare, Titus Andronicus

"DUR, BEKLE, UŞAĞUM"

demiş dedesi; Kadir

kesip devirdikleri koca Kızılağaç'ı, hızarlayıp tomrukladıktan sonra baltalayıp doğramaya kalkışınca — "Bekle hele — O, şimdi, gösterecek bize kendisini nasıl doğramamız gerektiğini : 'Tahta yapacaksan, böyle; odun yapacaksan şöyle, kes beni...' diyecek" demiş —
— biraz sonra, "Çatırt" diyerek çatlamış Kızılağaç, birkaç yerinden : göstermiş...

[Rize] Beyoğlu

205.

Satın alındıkları pazarda ortadan ikiye kesildikten sonra on gün soğuk balkonda —arada güneş alarak— naylon torba içinde bekleyen körpe Pırasa sürgünlerinin o süre içinde gelişmelerini sürdürerek kendilerini kuşatan kart —artık epey kurumuş, kabuklaşmaya yüz tutmuş— çember-dokuların kesildikleri noktalardan daha yükseğe —ne kadar körpelerse, o kadar yükseğe— çıkmış olmaları, kanıtıyor, ölümün yaşama tümüyle egemen olamayacağını.

Karamürsel

206.

Bir apartmanın bacası içinde çiftleşen Kargaların yarattıkları gürültü içinde, dışının(?) acılı(?) çığlıkları(?), nasıl da, bacanın içine sıkışmışlar, takılmışlar, yukarıya uçamayıp aşağıya düşeceklermiş gibi gelir — gürültü kesilip ikisi de baca boşluğundan çıkıp sessizce uçup gidene dek...

İstinye

207.

Ne sanmışsa — gagasıyla terastaki televizyon anteninin kopuk telini ucundan kavrayıp, korkuluğun üzerinde bir o yana bir bu yana, uça kona, inatla — koparmağa çalışır gibi — çekiştirip duran Karga — ne istiyorsa...

İstinye

208.

Yeşil—Uzakdoğu kaçını—Papağanlardan kimileri yakın—yüksek—Kavakları yeğlerken, kimileri ötelerde, başka yerler arıyor.

Yerleşemiyor

Kavaklara bir türlü

Papağanlar ya

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

209.

Çiçeklerini ilkbaharda açan bitkiler ile sonbaharda açanları arasındaki en önemli fark, herhalde, birincilerin yazboyu geliştirmeleri gereken meyvelerinin olması; ikincilerin ise, kendileri yazboyu gelişerek, çiçeklerini çarçabuk açıp tohuma dönüştürebilmeleridir (Elma; Kasımpatı)

— Bu bakımdan da, Gül, eşsizdir : o, yeterli Güneş'i bulur bulmaz uyanarak verdiği dallarında hızla çiçeklenir, yazboyu da, yeni sürgünleri ve yeni çiçekleri eksik olmaz : bunu da kış Güneş'inin iyice devrilmesine dek sürdürür; ancak dayanılmaz soğuklar gelince, dallarından suyu çekerek, kış uykusuna dalar — ama, en son olarak, en yüksek dalının en ucunda son bir enfes çiçek açmayı ihmal etmeden...*

* İnsanlar da, yaban gülünün yılboyu oluşturduğu meyveleri ("Kuşburnu"!...) 'her derde deva' sayıp, kış başında toplayıp, kurutup, reçel yaparlar — yılda tek bir kez açan —gene yabani?— pembe güllerin çiçeklerinin yapraklarına yaptıkları gibi...—ama, kendi "seçi" yöntemleriyle (doğal "mütasyon"lardan yararlanarak) "geliştirdik"leri "kültür" türlerin çiçeklerini (yeniden açsınlar diye) olgunlaşır olgunlaşmaz keserler; meyveye durmalarına da hiç izin vermezler — budanmadan bıraktıkları dallarda oluşan (yabanilerine göre daha iri) meyveler de, onlarca, hiçbir işe yaramaz.

Karamürsel

210.

Fırtınayı bile dineltir mi Ay,
bulutların arasından sıyrılıp çıkınca?

Yalıkavak

211.

Yaz sonunda sürgün üstüne sürgün, gonca üstüne gonca veren ufacak Nar, sonbahar ilerledikçe, çiçeklerini niye boyuna atıp durur? — Çünkü bir tanesini meyveye dönüştürebilmiştir ya; artık, geleceği 'garanti' altına alınmıştır (sanar...).

Belki de şöyle : her uzattığı dalının ucunda bir gonca veriyor : yaşatabilir mi (meyveye dönüştürebilir mi) diye; yaşatamayınca (dönüşmeyince) de, atıp bırakıyor — bırakıyor, düşün...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

212.

Nesrin (fotografımı çekerken yazdığım)

Bahçeni suladığında da, tek bir su damlası bile boşa gitmez : senin çiçeklerinin, bitkilerinin, ağaçlarının köklerine ulaşamayanlar, ya da onları geçip akıp gidenler de, yandaki yamaçtakilere, ya da, daha aşağıdaki, öteki bahçelerinkilere ulaşır; ulaşamayanlar da, kayaların arasından sıza sıza, sonunda Deniz'e varır — sonra da, geri döner...

Arkent

213.

Soğuk ve ıslak rıhtımın önündeki dolgu kayalarının üstünde balığa çıkmış çocuğun arkasında der-top olup bekleyen üç kedi, acaba, önlerine atılacak yeni kaya balıklarının umuduyla mı bekliyorlar; çocuk henüz (?) yem hazırlama aşamasında olduğuna göre — Hayır : onlar zaten bilirler ki, yeteri kadar beklerlerse, İnsanoğlu'nun kendi yemek istemeyeceği şeylerden onların paylarına birşeyler düşer — kabukları kırılmış ve ayıklanmış, ama artık yem olarak kullanılmayacak midye içleri bile olsa...

Karamürsel

214.

İnsanın kullanıp, yıpratıp, tüketip, atıp bıraktığını, anakucağına geri alır Doğa.

İstinye

215.

Karıncalar için gündüz-gece farkı yoktur — neyi nerede ne zaman bulabilirlerse, bulurlar...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

FINDIKLI SESLERİ

Alıştırırsam kendimi, kıyıya vuran dalgaların, ağaç dallarında hışırdayan rüzgarın — daha : gökgürültüsünün, kuşluk vakti tantanasının — — hatta, bir Sibeliüs senfonisinin, sesleri gibi işitmeğe, aşağıdan geçen otomobillerin, otobüslerin, ambulansların, çöp kamyonlarının seslerini; bir dingin, ama sağanaklı deniz kıyısındaki ormanda olduğumu düşünebileceğim — ama, öyle işitemiyorum, alışamıyorum...

Fındıklı

ÖLÜMSÜZ AYAKİZLERİ

Yamaçtan yukarıdaki sokağa ulaştıracak merdivenin kalıpları dökülen basamaklarından, daha beton kurumadan, bir köpek inmiş, aşağı...

Arkent

Sevim'e

DOLUNAY

bir gün eksilmişken, deniz üzerinden batarken, karşı kıyıda; altındaki bulutların tepelerinde, öteki taraftan doğmakta olan güneşin ışığı, önce bir aydınlık, sonra bir pembelik, sonra bir kıızılık olarak görünür — kendisi ufukta yokolmakta olan bir belli-belirsiz ve gittikçe belirsizleşen aklıkken...

Gümüşlük

219.

Çok yükseklerde göğü pul pul, nokta nokta kaplayarak Batı'ya dek çizgi çizgi uzayıp giden ufacık bulut kümeleri öyle dururken, altlarından, yere iyice yakın, bir kocaman, kara, biçimsiz kütle, sani akarak geçiyor Güney-Doğu'dan Kuzey-Batı'ya doğru — biryerlere yağmur götürüyor olmalı...

Yalıkavak

220.

Bir Karga'nın gözünde bile
pırıldayabilir Güneş—
Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

USTACIĞIM,

sağol — harika bir doğumgünü armağanı verdin bana— —
14 Temmuz 1995

222.

Sarmaşıklarım (kaç kök?...): (birinin) verdiği tek bir çiçekten
sonra, belki, bir nokta gelecek (hepsi birden) birdenbire (ne za-
man?...): pıtrak gibi açacaklar — ölmeden önce...
Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

223.

Güz, Ağustos ortasında da gelmeğe karar verebilir — bir-iki
Martı da, itiraz edebilir, buna...
Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

224.

Güz çoktan gelmişken dalının ucunda yeşeriveren ince Çam
yaprağı gibi...
Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

225.

'Trajik' bir durum mu acaba : ben Kuzey'den Güney'e bakıyo-
rum; sarmaşıklarım da öyle — öyle olunca, açtıkları çiçekler
hep bana arkalarını dönmüş oluyorlar — ben göremeden (gö-
rünmeden, bana gözükmeden, benimce görülmeden) tek bir
gün içinde açıp, solup, yitiyorlar — herhalde, öyle...
Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

226.

Rüzgarın karadan gittikçe uzaklaştırdığı ana gövdeden kopan; ufak, tek başına kalan kara yağmur bulutu parçaları : nasıl da, açıklara çıkınca, yüklerini deniz üzerine boşaltıyor; yavaş yavaş tükenip yokoluyorlar.

Kaz [*İda*] Dağı'ndan Edremit Körfezi'ne

Arkent

GÜNBATIMINDA

Saba, Çelik,

bakın : işte, gidiyor — ama şunu düşünün : yeryüzünde biryerlerde, şu anda, öğle doruğundadır; şunu da : biryerlerde, geceyarısıdır; şu da : biryerde, şafak söküyordur.

Arkent

NÖBET DEĞİŞİMİ

Nasıl Dolunay akşamı tam Güneş batarken Ay doğarsa, ertesi sabah da tam Ay batarken Güneş doğar.

Ali Kaptan Çıkmazı/Pürtelaş

229.

Sabah da Akşam da
hep gecikmeğe başlarlar,
Güz'e girince, Kış'a doğru...

Gümüşlük

Fahire'ye

MART SABAHI

İki Karga peşpeşe güneye uçarken, tek bir Karga da, kuzeye uçar—

—bilinemez ki işte, kim, nerede, nereden, nereye—
kiminle...

Gümüşlük

PAYLAŞTIRICI

Önce, aşağıdaki sokakta havlaşan köpek sürüsünün sesini kesmek için balkona çıkıp "Hışt" diye ünlendim — sonra onu farkettim: plastik çöp bidonlarının önüne çektiği Transit'ten bozma kamyonetin arkasına yığılı, ağızları gerili kocaman naylon çuvallara —herhalde ayırdederek— birşeyler yüklüyordu: dört çöp bidonunun birinden çıkardığı naylon torbaların içindekilerden ayıkladıklarını (kağıt?... cam?... teneke?...) çuvallara bölüştürüyor, geri kalanı —seçmediklerini— bir önceki bidonun içine atıyordu—

—ama, aradabir, bulduğu bir ambalajın (*fast-food* kutusu; *Kentucky Fried Chicken?*...) içindekileri, kamyonetin çevresinde, asfalt üstüne yatmış bekleyen; onun yaptıklarını izleyen, köpeklerin önüne atıyordu — bidonların dördünü de taradıktan ve bulduklarını çuvallar ile köpekler arasında paylaştırdıktan sonra —köpeklerin üzgün bakışları altında— kamyonete bindi, boşa alarak, motoru çalıştırmadan, aşağıya, bir sonraki çöp mahaline doğru, gitti—

—köpekler havlamadılar...

Üçkuyular

Yıldırım'da

ŞAŞKIN KARABATAK

geçer aralarından tek başına, çatı tepelerinde çığlıklarla uçuşarak dolanıp duran martıların, gündoğumunda: dümdüz batıya yönelmiştir — kendisi şaşırsa da yönünden şaşmaz, şamatacılarının aralarından geçerken...

Cihangir

VENÜS

"Ne kadar da çabuk gidiyorsun" diyecektim ki, düşünüp anladım : şimdi hızlıca batman gerek ki, sabahleyin öteki taraftan çıkıp zamanında görünebilesin — Frege'yi (her akşam ve her sabah) doğrulaman gerek ya — yoksa, batan ve doğan iki gökcismi, aynı nesne olmasalardı, insanların 'mantık' dedikleri işin; ve, bununla uğraşan 'mantıkçı'ların, hâli nice olurdu?!

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

HESPERUS AD PHOSPHORUM

&

PHOSPHORUS AD HESPERUM

Çoban Yıldızı ne zaman Seher Yıldızı'na dönüşür — ve tersi?
—Tabii ki görünmez olup görülemediklerinde...

— çünkü görünmek için görülmek gerekmez; ama, görülmek için görünmek gerekir...

Kırkağaç-Akhisar

LEFKOŞA

sessiz : "Yeşil Hat" üzerindeki Güvercinler ve Kırlangıçlar çoktan susmuşken, Mart sonu sabahına doğru, bir tane bile Bül-bül'ün işitilmemesi — neden : aradabir sessizliği yırtan motorlardan dolayı mı; yoksa, işte, artık, buraya gelmekten vazgeçtiklerinden mi?

Saray Otel, Lefkoşe

236.

Kadir'e

Bir tekne varmış, açık denizlerde çalkalanmaktan bezip, dingin bir liman olacağını umduğu bir koya girip demirlemiş; ama, tam da o koyun ağzında patlayıp çıkan bir fırtına, onu orada, korunmasız yakalamış.

Çengelköy

237.

Kış gelip de yapraklarını dökerek yıpranık tohum salkımlarıyla kalan Akasya, Yoğurtçubaşı'nda Marmara'ya* dönük dururdu; buradaysa, bir şirket binasının havalandırma aygıtlarıyla dolu arka avlusunda, Kuzey'e dönük duruyor — daha iyi soluklanıyordur, mu demeli?...

*—Güney'e; Lodos'a—

Ali Kaptan Çıkmaşı/Pürtelaş

238.

Hiçbirzaman çiçek açmayacağı belli olan bir bitki gibi...*

*Olabilirdim, yalnızca, birkaç tümceydi.

Yalnızca birkaç tümce olabildim.

Birkaç tümceydi yalnızca, olabildiklerim.

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

KUBBE

İhlamur'un sahici yayılımını ancak yukarıdan aşağıya, tepesine bakınca görebilirsin: bütün dallarını çepeçevre dolduran çiçeklerin nasıl göğe dönük; ortalarındaki sapsarı çiçeklerle uçuk renkli taşıyıcı yapraklarının tepesi boyunca nasıl bir düzen içinde dizildiğini görünce — kokularını da duyunca...

Teşvikiye

ARCHITEÇTONICA

(CATEGORICAE)

MEDITERRANEAE

À la Kant

Üzüm

Zeytin İncir

Nar

İzmir

**KASIM AYINDA ARTIK SİNEK
OLMADIĞI DÜŞÜNÜLMÜŞTÜR —
HELE KELEBEK, ARI, HİÇ...**

Kim döller peki
Malta Eriği'nin o
çiçeklerini?

Fahire'den itiraz: "Sana ne kardeşim — ne karışıyorsun Malta Eriği'nin cinsel hayatına, sabah sabah!? ... De get — işin mi yok senin?!..."

Balçova

ZEUS

hiç aldırılmaz, tahtından aşağı bakarak çevreyi kolaçan edip kulak kabartırken, altından gelip geçen mekanik gürültülü—in-san kaynaklı— aletlerin

(: tabîî ki otomobiller; sonra, su tankerleri, motosikletler, arazözler, minibüsler, midibüsler, otobüsler, kamyonetlar, kamyonlar, greyderler, buldozerler, motorize vinçler, hazır beton tankerleri ve motorize beton pompaları, daha neler neler!...) hiçbirine—

—onun derdi, öteki köpeklerle...

Gümüşlük

243.

Raşitik Tazı — hoş, sahibinin de ava çıkacak hâli de pek yok ya...

Çiftehavuzlar

244.

Astımlı Hamal.

Çengelköy

245.

"I can make the rain go" diyor, şarkıdaki —
can she really?!...

Yoğurtçubaşı/ Çiftelhavuzlar

246.

Zerrin ile Mahmut için

Kuzey rüzgarları buraya, Güney'e bakan köyün sırtını verdiği
Kaz (İda) Dağlarını aşıp inerek geldiğinden, ağaç tepelerinden
aşağı basan bir Yaz esintisi —serinlik— olarak ulaşıyor.

Adatepe

GÜNBATIMINDA 'KALAN' RÜZGARLA

Fahire'yle

Günboyu esen fırtınanın, koyu mavi, laciverde dönen, "gümüş"
rengini yitirmiş dalgaları, ufka iyice yaklaşmış, batmakta olan
Güneş'in deniz ile kıyı arasındaki dar kumsal şeridi üzerine
yansıttığı kızıl izini, boyuna, silmeğe çalışırlar : peşpeşe, saldı-
ra saldırı, döve-vura, örterler onun üstünü —kısa süreler için
yalnızca—

—O batana dek; battıktan sonra O, işte, artık, silebilecekleri bir
izi de kalmamıştır ortada, zaten...

Gümüşlük

GECE AVI

O ışıktaki gözlerin görmez, zebani sokak lambasının çevresinde
uçuşan, Yarasa—

—ama ne yapasın ki, bütün pervaneler oraya toplaşmış...

Oyunlarköyü

249.

Bitkiler uyumazlar —

Oyunlarköyü

250.

Her karınca sürüsünde en az bir 'öncü' bulunur : sürünün öbür üyeleri, önceden saptanmış, belirlenmiş, güvenlice—ötekilerle 'haberleşme' içinde—izlenebilecek bir yol üzerinden, parçaları taşınacak bir besin kaynağı ile yuvaları arasında gidip gelirken, o, tek başına, orada-burada gezinir, olmadık yerlere girip çıkar, arar —herhalde, ne aradığını bilmediği gibi—dolayısıyla—aradığının nerede bulunabileceğini de—zaten—bilmez : öylesine ve yalnızca, aramadır onun araması — girip çıktığı yerler, saptanmamış, belirlenmemiş—işte—bilinmeyen yerler olduğundan da, çoğunlukla tehlikeli yerlerdir (musluğu açılacak bir eviye'nin içi; kapısı kapatılacak bir buzdolabı; çöpe atılacak bir poşet...) — onun sonunu getirebilir; ama, bazen, 'mutlu bir raslantı'yla, zengin besin içerikli, işlenebilecek bir kaynakta sona erebilir, araması (kaynatılırken kırılarak cezveden taşıp ocağın üstüne dökülmüş bir yumurtanın akının parçaları; yüksekteki bir rafa konmuş, ama sıkı kapanmayan bir bal kavanozu; kilimin üstünde ezilerek öldürülmüş bir böcek...); o zaman—herhalde, sürüye, bir biçimde 'haber' verebildiğinde—o kaynak ile yuva arasında, artık, saptanmış, belirlenmiş, güvenlice işlenebilecek bir yol kurulur—

—ama, belki, bazen, işte, 'haber' veremeyebilir, öncü, sürüye...

Gümüşlük Akademisi

Açıklı-Koyulu bir adam

Büyük bordo çantasının fermuarını açtı; çantasından beyaz üzerine kırmızı amblemlı büyük Cartier paketini çıkardı; paketin kapağını açtı; paketinin içinden bir sigara çıkardı; sigarasını dudaklarının arasına koydu; paketinin kapağını kapattı; paketini çantasına geri koydu; çantasından küçük kahverengi deri kılıfını çıkardı; kılıfının kapağını kaldırdı; kılıfının içinden altın Dunhill çakmağını çıkardı; çakmağıyla sigarasını yaktı; çakmağını kılıfına geri koydu; kılıfının kapağını indirdi; kılıfını çantasına geri koydu; çantasından ağzı kırmızı kurdelayla sıkılı küçük lacivert süet kesesini çıkardı; kesesinin kurdelasını gevşetti; ağzını açtı; pantolonunun cebinden bozukluklarını çıkardı; küçük sarı bozukluklarını ayıkladı; ayıkladıklarını kesesinin içine koydu; kalan büyük beyaz bozukluklarını pantolonunun cebine geri koydu; kesesinin kurdelasını çekti; ağzını sıktı; kesesini çantasına geri koydu; çantasının fermuarını kapattı.

Beşiktaş-Üsküdar

252.

Ateşçiçekleri — tek sapları üzerinde açacakları tek — katmerli, salkımlı — çiçekleri için yükselip dururlar; oysa, Sardunyalar —pekâlâ : arsızları— yaprak verdikleri ve dal da verebilecekleri her noktada, hemen bir çiçek de açırırlar — arsızlık, işte...

Arkent

253.

Pencereden geceleyin giren Kelebek—
—sanıyor musun burada yaşam bulacaksın?

Kalantor sok./Çengelköy

254.

Atkestanesine vidalanmış *loudspeaker* —

Mülkiyeliler/ Ankara

255.

Radyomun antenine ağ örmeğe çalışan örümcek...

Gümüşlük

ARAŞTIRICI

karınca — bira bardağından da hoşlanmaz, çakmaktan da, sığara paketinden de, kullanılmış peçeteden de, gazetelerden de, defterden de, benden de...

—Eh, n'apalım...

Gümüşlük

257.

Geç kalmış Karabatak—
aylak Martı...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

TA KENDİSİ

Beethoven'in "Ayışığı" sonatı, 'Ay'ı ya da onun 'ışığı'nı (sanki, 'musiki diliyle') ne simgeler, ne anlatır; ne onun 'sesel' benzeşigidir ne de 'müzikal' betimlemesi — o, işte, "Ayışığı"dır — "Pastoral" senfonisinde işitilenler ('doğanın sesleri'...) de, ne kuşlar ne de gökgürültüleridir — müziktir...

Gümüşlük Akademisi

TÜRKİY

Üstünde sarı yaldızlı büyük harflerle COMSIXTHFLT / STAFF yazılı siyah sof kepli, omuzdan askılı blue-jean over-all'lu, süet çizmeli, tek gözü kısık, şaşı, şişman, sarışın Laz değnekçi* çözer palamarını motorun : Kuzey'de birikip duran güz yağmurlarının Güney'e ittiği gri bulutların camgöbeği kıldığı dalgasız ama derinden çalkantılı Boğaz'ın güçlü akıntısını aşarken, motorun hız kesip arkasından dolaştığı tankere bakarak, düşünürsün : Acaba Евгений Вахтангов kimdi? — Dönüş vapurunun eşofmanlı Romen turistlerin doldurduğu üst-arka açıklığında, daha, tepesi kırmızı toplu uzun beyaz bastonlu, ayna-gözlüklü satıcı HAN-SAPLAST show'una başlamadan da—"...bir paket dört; üç, bin..."—, yeşil ceketli, mavi pantolonlu, kahverengi ayakkabılı, kızarmış mısır kemiren esmer adamın yere koyduğu beyaz çantanın üstünde bulursun yazılı ve basılı yanıtı : RAMAZAN kılıç / YALOVA TÜRKİY / HAPPY JOURNEY / رحلة سعيدة

Beşiktaş-Üsküdar-Eminönü-Üsküdar-Beşiktaş

* Uzun zamandır yoktu ortada (başkaları çözüyordu palamarı) — bugün, soğuk havaya karşın kepsiz, ve blue-jean'siz, oradaydı : bu kez, üstündeki kapşonlu yağmurluğun göğsünde, basılı olarak, garip çarpıklıkta 'çağdaş' harflerle, yukarıdan aşağı ve yanyana

m e
o t
d h
e n
r i
n c

yazılıydı — güçlükle okuyabildim (sonradan 'verifiye' de ettim); ama, hiçbir anlam veremedim.

11 Aralık 1992

Beşiktaş

260.

Güneş de gitmişti buraya geldiğimde — sanki niye bu yöne dönük oturdum ki?

Taksim

261.

Batı'ya dönük oturduğuna göre, ilkin Kuzey'in aydınlanması
—arkan da Doğu'ya dönük olduğuna göre—
yerinde, herhalde...

Gümüşlük

"BELEDİYE MEZBAHANESİ"

—tepesinde üç tane çanak anten...

Saruhanlı

263.

Aydınlık karanlıktan daha yavaştır.

Manisa

ŞAFAK*

Arının herhalde fırsatı olmuyordur, Kırlangıç'ın dilini sokmağa
— sineğin, zaten,
iğnesi, yok...

* Hava aydınlanınca, çeşitli uçucu böcekler hareketlenir — ama, kırlangıçlar da...

Oyunlarköyü

265.

Lodos, belki, Günbatısı üzerinden yağmur getirebilir — Poyraz
da yardıma gelirse...

Oyunlarköyü

PEMBEDOMATESAĞI ÜYELERİNE ADANMIŞTIR

İnsanlar saksıda bile yetiştirdikleri bitkilerin sonucunu, ürünü-
nü görmek, elde etmek istiyorlar : çiçek ve meyve...

(Örneğin binbir çabayla, hiç de ekonomik olmayan bir süreç so-
nunda elde ettikleri bir Pembe Domates'i götürüp bir markette-
ki tartının üstüne yerleştirerek fotoğrafını çekip 'yayınli'yorlar:
334 gr...)

Oysa ne kadar güzel—kendine özgü, biricik—bir canlının ser-
pilmesine önayak olduklarını görüp, yalnızca bundan kıvanç
duysalar — yetmez mi?

Oyunlarköyü

BAĞÇE

Bahçe edinmek istiyorsan, bu ancak tek bir tane, sürekli olabi-
lir : yılboyu, her mevsim gözeteceğin, bakacağın, işleyeceğin
kendi canlılık alanın — gözardı edip, bırakıp başka biryerlere
gidemeyeceğin...

Oyunlarköyü

268.

Ay'ı biçimlendiren, görünen değil, görünmeyen yanıdır — na-
sıl *tam* göründüğünde—Dolunay'da— yalnızca *yarısı* görülür-
se...

Oyunlarköyü

BİLİM

İçindeki böceği incelemek için bir akik parçasını kırmak...

ONTOLOJİ

Ocağım vardı, odunum yoktu; sonra, odunum oldu, ama ocağım yoktu; derken, hem ocağım oldu hem odunum; şimdiyse ne ocağım var ne odunum—

— böylece, bütün olası olanakları gerçekleştirdiğime göre de, ileride yeni bir olasılığın oluşma olanağı, yok...

Beyodaları/Gümüşsuyu

271.

Paul Durcan'a (daha da önce, Rilke'ye) şerh:-

Birlikte uyumak kadar birlikte uyanmak da sevgi göstergesidir.

Ali Kaptan Çıkmaşı/Pürtelaş

PHILOSOPHIA, AMOR, FELICITATE

Gelmeyeceğini bildiğini beklemen, 'bilgelik sevgin' idiyse, ve, geleceğini bildiğini beklemen, 'sevginin kendisi' idiyse; işte, gelmek üzere yolda olduğunu söylemek için arayanı beklemen de, 'mutluluk'tur...

Havuzbaşı/Çengelköy

273.

Batı'daki o boşluğa bakarak, Güneş biraz sonra yeniden görünecek sandım; ama onu şimdi örten bulutlar ufka doğru inerek doldurdular o boşluğu — kapadılar gene onu; bırakmadılar, görünsün...

Yoğurtçubaşı/Çiftelhavuzlar

274.

Nasıl, kemer, üzerine binen tonlarca ağırlığın yarattığı gerilim —çözümlememeyen iç çatışması— sayesinde, güçlü olup dayanıklılık kazanırsa...

Yoğurtçubaşı/Çiftelhavuzlar

275.

Akciğerimdeki Kohl-tüberküloz basilleri ile grip virüsleri iç-savaş hâindeler; ama, yakında, barış içinde birarada varolma ilkesini geliştirerek, antibiyotik düşmanına karşı (ki kökü dışarıdadır) bir ortak cephe oluşturabilirler; giderek, birer federe devlet kurup, saldırmazlık paktı yoluyla bir federasyonda birleşebilirler; aralarında çizdikleri sınır da bir sonraki Roentgen filminde görülecektir—

—yani, olup-biteni benden habersiz yaptıkları söylenemez...

Karamürsel

276.

Yaşlı bir yapının damında Ot bitmesine yetecek toprak birikimini sağlamak için toz taşıyan rüzgarların kaç yıl esmeleri gerekir?

Cağaloğlu

EMİN ADIMLARLA

kızını her akşamüstü günbatımına götürür : sokaktan aşağı, caddeyi aşarak, deniz kıyısındaki yaya yoluna — sağ koluyla dolayarak belinden sıkıca kavramıştır; onun sol kolunu da kendi sol koluyla bedenine sıkıştırmıştır: her bir adımıyla onun ayağını da bir adım ilerletir: sağ, sağ; sol, sol : adım adım giderler birlikte—

—onu Güneş'e yürütür...

Karamürsel

278.

Kuşlar, bir, gündeğümünde, bir de, günbatımında heyecanlanarak ünlenirler — birincisinde, yeniden görebildikleri için; ikincisinde, artık göremedikleri için — bu iki 'heyecan' aynı şey değildir, tabii ki...

Gümüşlük

279.

Martılar, akşam çökerken gittikleri açıkdeniz adalarından, şimdi, sabah sökerken, kara içlerine geri dönüyorlar—
—tepedeki çöplüğe mi?!...

Gümüşlük

KARAYOLLARI

13. Bölge Müdürlüğü

KAPUTAŞ MEVKİİNDE BU YARMALAR AÇILIRKEN VUKUA GELEN İŞ KAZASINDA ÖLEN İŞÇİLERİMİZ

Hasan ŞAHİN 1945 - 17 KASIM 1962

Mahmut ERDOĞAN 1933 - 17 KASIM 1962

Mehmet TEKER 1931 - 17 KASIM 1962

Mehmet KARAGÜL 1928 - 21 MART 1963

Demek, "Dünyanın En Güzel Yolu"nun açılmasının bedeli,
dört insan canıymış.

Kalkan-Kaş

SARDUNYALAR

aldırmazlar hiç Güz'ün gelişine, yavaş yavaş çevrelerini kuşatacak soğuklara, gelecek uzun yağmur günlerine, ya da bir o kadar uzun sürecek kuraklıklara : su ve ışık —ısı— buldukları sürece, açıp dururlar yapraklarını da çiçeklerini de — acaba onlar gibi mi yapmalı?...

Arkent

282.

Sardunya'nın Kış geçirmiş ve Yaz'a canlı girebilmiş dalları hep sertleşmiş ve biraz çarpık, biraz kavruk olur — Bahar'da serpilerek Yaz boyu, dümdüz, yemyeşil büyüyenlerine hiç benzemez—

—oysa, onlar, bir yıl önceki, onlardır...

Arkent

283.

İnsanların ikilemleri: İmbat esse, deniz ısınıyor ama bulanıklaşıyor; Poyraz esse, berraklaşıyor, ama soğuyor...

Arkent

KAPALI-AÇIK

Bir erken Bahar günü, hava yağmur bulutlarıyla hepten kapalı bile olsa, Günbatısı'ndan Yıldız'a dönen şiddetlice bir fırtına, yarattığı sürekli hava değişimiyle nemi uzaklaştırarak, havayı apaçık kılar — örneğin, oturduğun yerden, çok uzaktaki bir kara parçasını apaçık görebilirsin.

Karamürsel

DELIVERY

Dolu bira kasalarını midibüsten indirip boşlarını marketten taşıyan iki TEKEL görevlisi ile küçük bahçe parçasının kıyısına yığılmış gübreli toprağı küreyerek, Selvi'nin, Güllerin, Karanfillelerin diplerine seren iki site görevlisi, aynı şeyi mi yapıyorlar — yaptıkları "iş", aynı mı?...

Oyunlarköyü

MINTIKA TEMİZLİĞİ

Belinden çıkardığı naylon torbalarla çimlerin üstünden boklarını toplayan terbiyecilerini hayretle izleyen —o buyruk verince de durup, oturup, yere yatıp, kalan— oyun meraklısı köpekler...

Oyunlarköyü

287.

Kendisine Coca-Cola ısmarlarken—Türkçe bilmeyen—babasına çorba söyleyen Kürt oğlan — "bir parça limon"u da unutmadan...

Pamukkale Ekspresi

288.

Adları artık okunamayan istasyonlar—
çiçekleri toplanmamış pamuk tarlaları—
raylardan çatılmış pergola...

Pamukkale Ekspresi [Goncalı]

289.

Gecenin geçce bir vakti pervaneler de vazgeçerler, balkon ışığına gelmekten—

—ama, gene, gecenin bir vakti, bahçedeki gülleri sulamağa kalkışırsan, yaprakların arasından uyandırılarak, yeniden yönelirler, ışığa...

Gümüşlük Akademisi

290.

Trabzon hurmalarının en olgunlarını
—insanların ulaşamadıkları ince dal uçlarındakileri—
kargalar yer.

Kalantor sok./Çengelköy

291.

Daha Şubat sonunda uyanmış bir Arı görünce niye şaşırıyorsun ki—

—çoktan açmağa başlamış çiçekleri görmemiş miydin?

Gümüşlük

292.

Ağaçların ölü dalları,
yeni yaprak veremedikleri gibi,
eskilerini de dökemezler.

Gümüşlük

293.

Ortancalarının da; gelişme sırası içinde onlardan sonra gelecek Akşamsefalarının da 'ne âlemde oldukları'nı bilemezsin, onlardan uzaktayken; bir kez, bırakıp gitmişken, ayrılmışken; kendilerince—sana aldırmadan—gelişir, her biri; şöyle ya da böyle — ya da, ölürlər : bunu da, bilemezsin...

[Yeşilbahar/Çiftehavuzlar]

KAR

"incecikten" ama sık ve sürekli "tozar"ıp yağdığında mı; yoksa, 'lapa lapa', ama seyrek ve esintili yağdığında mı, daha çok kaplar, ortalığı?...

Beyodaları/Gümüşsuyu

TANELERİ —

yukarıda bir yerde birleştiklerinden mi, bazıları, büyük?...

Beyodaları/Gümüşsuyu

296.

Şimdi, Kış ilerlerken, önemli olan, Güney'e ve Batı'ya dönük balkonumun jaluzilerini açık mı tutmalıyım, yoksa kapalı mı, sorusu : herhalde, dingin havada, Güneş varken, açık; bulutlu havada, Rüzgar varken, kapalı — bir sürü ayarlama, yani...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

297.

Yalnızca Güneş ısıtıyor artık—
hep öyle değil mi ki, zaten?...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

298.

Lodos, damlalar fırlattığı Güney pencerelerini yıkayıp temizler mi; yoksa, lekeleyip kirletir mi?...

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

299.

Kış Güneşi — pırıl pırıl da kılabilir havayı, kısalmış yolunun sonunda, onu karartamayan bulutların ardına inerken : sen de, için dolu; su çekmekten vazgeçmiş kuruyan ağaçları bile güzel bularak, parça parça biriken gri-kara bulutlara bakarak, böyle bir tümce kurarsın.

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

300.

Bir yazarın en önemli aracı, belki de, kalem ya da kağıt değil, çöp sepetidir—

—ama, ilk ikisini kullanmadan üçüncüsünü kullanamayacağına göre, belki, gene de...

Beyodaları/Gümüşsuyu

301.

Kış gecesi, içeride, perceresinin önündeki masasında (ya da koltuğunda, 'kucağında') yazı yazan yazar, kafasını defterinden kaldırıp dışarı her baktığında, karşısında yalnızca kendisini görür — sadece bir ayna görüntüsü olarak...

(İstinye) Gümüşlük

YOLDA OLMAK

Bulunduğun, oturduğun odayı, üstünde yazdığın masayla birlikte, gece yol alan; gittiği yere de ne zaman ulaşacağı belli olmayan bir trenin tek kişilik kompartmanı olarak gör—
—öyle görebilirsen, olur, o da, öyle...

Gümüşlük

"CONFIRMATION"—"REFUTATION"

Tümcenin doğruluğu/yanlışlığı, kendi içinde ve en başından —yazıldığı sırada— belirlenmiş değildir; belli olması da gerekmez (—sözümüne 'bilgikuramcılarının' bol bol sözünü ettikleri; 'saptamağa' çalıştıkları bir 'ölçüt'le, sözümüne, 'gerçeklikle karşılaştırma' ('doğrulama'-'yanlışlama') da hiçbirşey ifade etmez) : tümce, onu yazan kişinin yaşamında bulur, doğru olup olmadığının ölçüsünü — önceki yaşamındaki birşey onu doğrulamış ya da yanlışlamıştır; ya da, sonraki yaşamındaki birşey yapacaktır bunlardan birini (—şimdi, bu tümcenin doğruluğu ya da yanlışlığı, onu yazanın yaşamında bulmuşsa ölçüsünü — çünkü, hemen her yazdığı —doğruluğu-yanlışlığı sözkonusu olan— tümcenin —çoğunlukla sonradan—başından geçmiştir bu—; onu okuyan da, okuduktan sonra, yaşamında ya bulacaktır, ya da, bulamayacaktır bu ölçüyü.) — bu tümce de, işte, ancak o zaman doğru —tabii, belki de— yanlış olacaktır; ama, doğruluğu/yanlışlığı, belirsiz de kalabilecektir.

Yoğurtçubaşı/Çiftehavuzlar

*Tümcelerini hepsi,
günlerin, yılların, gezilerin, denizlerin,
inançların, ölümlerin, kaçışların hepsi
belki burada biter, bitmeli.*

Bilge Karasu, 1964-65

BOĞAZ'DAN
TÜMCELER
(1983 - 1993)

*Rüzgar uyumuş ay dalıyor her taraf ıssız
Ölgün bakıyor varsa uzak bir iki yıldız
Bak çıt bile yok korkma ben'im bahçede yalnız
Ey gözlerinin rengi kadar kalbi güzel kız!*

Acemküirdî Yürük Semaî

NOT: '

İtalik verilen mevsim belirlemeleri Takvim-i Ragıp'dandır.

NİSAN

1. Çiçeklerin açması

2.

Önemli olan tek bir şey var şimdi : Bülbüllerin seslerini ne zaman —hangi gün— yeniden işitmeğe başlayacağım.—

4.

Boğaz ne kadar berrak — yakında dışarıya, Bülbül işitmeğe çıkmak gerek.

6. *Kırlangıç fırtınası*

8. *Nevruz-u Harzemî*

8.

Geri gelmişler demek — biraz önce işittim: o garip durgunluk — yorgunluk — çökmüşken gene Boğaz'ın üstüne (şimdi, gene) : bütün gürültüler geri çekiliyorlar sanki, onların seslerine yer açmak için — biliyorlar onlar da, sanki, böyle olacağını — ki gelmişler, işte (gene—)...

9.

Bütün sokak lambaları, bütün gemi ışıkları, bütün otomobil farları, ışığı hâlâ yanan bütün odaların pencereleri, öylesine pırıl pırılken, Ay'ın, bir hayalet gibi, silik, sönük, sinik bir halde yükselmesi : revâ mı?! — çok uzaktaki bulutlardan kurtulmağa çalışıyor bile olsa? — ama, bir kez kurtulunca onlardan, O'dur artık bütün hepsi içinde en parlak, en pak, en ak—

12. *Zilkade başlangıcı*

14. *Lale mevsimi*

16. *Fırtına (3 gün)*

16.

Kenarı yitik Ay — hiç bu kadar aşağıda, bu kadar karşımda olmamıştın!—

18. *Kuğu fırtınası*

19.

Bacanın üstünde uzun uzun durup pus ve yağmur altında etrafına bakınan Martı — belli birşey miydi görmek istediğin?

20.

Zorlukla işitilir, Maslak'tan İstinye'ye inen, ya da Tokmak Burnu'nu dönerek gelen, ya da Yeniköy'e doğru dönemeci dönen otomobillerin gürültüleri arasından, Emirgân Korusu'nda öten Bülbül.

20.

Lodos'la yer yer çatışarak, yer yer da birleşerek, Boğaz'ı uğultuyla dolduran Günbatısı, getirdiği yağış beklentisine karşın, havayı temizliyor, pırıl pırıl açıyor.

21. *Sitte-i Sevir başlar*

22.

Rüzgar dindi : şimdi, Yağmur gelecek mi — yetecek mi, Bulutlar?

24. *İpek böceği zamanı*

24.

Bülbül gibi : geldiği gibi; gecenin karanlığında, yalnızca ses birşey demekken; ışık, aydınlık, görme, uzak ileti yolları, sabahı beklerken — serin, sakın, derin seslerle iletmek, anlatmak, konuşmak...

Körce — ama, işiterek; duyarak ve duyurarak...

Dingin — derin...

25.

Gün boyu hiddetli hiddetli üfüren Lodos, geceleyin Kuzey'den getirdiği bulutların yükünü Boğaz'a boşaltan Poyraz'm serinliğinden sonra, yerini kâh Doğu'dan kâh Batı'dan gelen, sakın, kokulu; kararsız, sessiz kırıltılarla dolanan esintilere bırakınca — Bülbüllerin seslerinin nereden geldiği; hangi Bülbül'ün hangi koruda öttüğü, belirsizleşir.

26. *Sitte-i Sevir'in sonu*

28.

Leylekler süzöldüler dingince, kırıltısız kanatlarla yükseklerde, Güney'den Kuzey'e — ya siz : ne zaman çıktınız da yumurtadan, şimdiden başladınız kanat sınamalarınıza, bu durgun havada?

29. *Fırtına (2 gün)*

30.

Geldiniz işte : ama,soğuk karşıladı sizi — şimdi,geri döner misiniz?

MAYIS

2.

Burada, Güney'in en kuzey noktasında, kocaman Doğa büyümeğe, gelişmeğe, serpilmeğe yönelmişken, ben, nasıl da...*

* Her yeniden-doğuş noktası,
bir yitip-gidiş noktasının
komşusudur.

4. *Çiçek fırtınası*
6. *Hidrellez*

6.

Sesler — siz susun : bırakın ışıklar konuşsun.

7.

Serçe'nin Lodos'ta bıraktığı iz — silinir mi?
Yosunlar ıslanmaz mı?
Yapraklar küçülmez mi?

9. *Doğu rüzgârlarının esmesi*

10.

Yarın İncir'e biraz daha su vermeli — tersine çevirdim ya...

11. *Yağmur mevsiminin sonu*

11.

Ötüyorlar artık şimdi; ama, hep, uzaklaşıyorlar, uzaklaşmışlar
gibi, ötüşleri — öleceklermiş gibi...
Ötecekler —
Ölecekler —

12. *Zilhicre başlangıcı*

13. *Mevsimsiz soğuklar*

13.

Yanağını nöbetçi kulübesinin soğuk demirine dayamış, dalıp
gitmiş polis : o durgun konumunla, seksen şu kadar metre al-
tındaki güzellik ile yanından hızla akan şu çirkinlik arasında
nasıl bir bağlantısın sen?

14.

Sen, dolunay'la dopdolu Boğaz'da, Kuzey'e yönelmiş motor :
geride bıraktığın dalgalar Ay'ın ışığını nasıl yansıtıyor, biliyor
musun?

*

Sen, kışın sona ermesinin ilk belirtisini veren Lodos sonrası du-
rularak berraklaşan havadan suya vuran Dolunay'la dopdolu
Boğaz'da, Kuzey'e yönelmiş motor : geride bıraktığın dalgalar
Ay'ın ışığını nasıl yansıtıyor, biliyor musun?

*

Sen, Dolunay'la dopdolu Boğaz'da, Kuzey'e yönelmiş motor : geride bıraktığın dalgalar Ay'ın ışığını nasıl yansıtıyor; kıyıya yaklaştıkça nasıl tek tek pırıltı noktaları, kıvılcımlı yalım odakları oluşturuyor, biliyor musun?

*

Sen, Dolunay'la dopdolu Boğaz'da, Kuzey'e yönelmiş motor : geride bıraktığın dalgalar Ay'ın ışığını nasıl pırıl pırıl bir yol; gittikçe yaygınlaşan ama aynı zamanda gittikçe yavaşlayan bir yürüyüş gibi yansıtıyor, biliyor musun?

15.

Hiç bitmeyecek mi, Rüzgar'ın kıpırdattığı; irili ufaklı gemilerin iz bırakarak yarıp geçtiği sular üstünde, Ay'ın yarattığı pırıltılar?

16. Filiz kıran fırtınası

16.

Kara Kargaların konup kalktığı bacaların yükseldiği çatının üstünden gelip geçirir salına salma bir ak Kelebek.

16.

Bülbül sesleri dingince direniyor hâlâ insan gürültülerine.

16.

Tam karşımdasın; öyle ki, senden başka hiçbirşeyim olmasaydı da, olabilirdim — sen, yeterdin varolmam için...

18. Gül yetişmesi

18.

Bomboş Boğaz — Limon'um gibi : Baharın ilk günlerinde patlayabilecek her noktasından çiçek, yaprak, dal süren; sonra, pek azını —besleyebildiklerini— tutup, geri kalanları döken (dökmek zorunda kalan), meyveye ise hiç duramayan...

19.

Boşa dönen Pervane—
Karıncı sel altında—
Sandallar belirsiz—

20. *Kokulya fırtınası*

20.

Evet : ölmemiş Bülbüller — ama nasıl da uzaklaştılar : artık,
yalnızca, gürültülerin ardında bir belli-belirsiz arkaplan gibiler.
Bülbüllerin uzaklaşır —

23. *Ülker fırtınası*

23.

Yağmur sonrası : ne çok ıslanmıştır Bülbüller —
Bülbüller hep ıslanırlar!

23.

Çiseleyip çiseleyip, sesinden başka iz bırakmayan Yağmur...

24. *Suların azalması*

24.

Gürültü üzerinden ünlenir bir Bülbül bir Bülbül'e — aldırma-
ca...

26. *Sıcakların başlaması*

28. *Koyun kırkma zamanı*

30. *Kabak meltemi*

31. *Meltem rüzgârları başlar*

HAZİRAN

2.

Kocaman Martıların, güçlü, geniş, kıpırtısız kanatlarıyla, göğün yükseklerinde, ine-kalka, süzüle-düzele, döne döne, Günbatısı'na meydan okumaları; ya da, kara Kargaların, arsız cırlamalarla, esintiyi artlarına alıp alelacele karşı kıyıya kayıp gitmeleri, neyse ne de — ya, ufacık, bıcır bıcır, şaşkın kanatlı Kırlangıç yavrularının, gözüpek uçuş sınamalarını, azgın azgın esip duran Rüzgar karşısında düşe-kalka, aldırılmazca, sanki neşyle sürdürmelerine ne demeli?

3. *Filiz koparan fırtınası*

4.

Sen ey geç kalmış Bülbul — Yaz'a girmiş Boğaz'ın üstünde gidip gelen serin esintilere aldanıp, Bahar geri mi geldi sandın?

5. *Kuzey rüzgârları eser*

5.

Şaşkın Ay da yukarıdan, öyle, hayretle seyrediyor olup-biteni.

7. *Hasat mevsimi*

9. *Pirinç ekme zamanı*

10. *Ülker doğumu fırtınası*

11. *1 Muharrem*

12. *Fırtına*

14.

Haziran bile yarılandı; ama inatla Bahar'ı yaşamayı sürdürüyor, Doğu'dan mı Batı'dan mı eseceklerine karar veremeyen serin esintilerin etkisindeki o Bülbul.

15.

Karadeniz'den Marmara'ya doğru akan kara bulutlar, devinimleri içinde bir an duraksayınca, yükseklerdeki Ay onların örtüsünden sıyrılır; aşağıda, Boğaz'ın akıntıları üstünde oynayan dalgalara pırıltısı yayar — bir an için; bana göre...

15.

Bülbul, bir ötüş önce dizdiği sesleri bir ötüş sonra unuttur — onu Bülbul yapan da budur : Bülbul, unuttur...

16.

Şu rüzgar artık bir karar verse ya — duracak mı, yoksa Doğu'dan mı esecek, Batı'dan mı, yoksa Güney'den...

*

Ağustosböcekleri cırlamağa, Kurbağalar vraklamağa — ve 'açık-hava gazinoları'ndan gelen yırtıcı sesler yayılmağa başladı ya havaya : artık, susar, Bülbuller, işte...

16.

Günbatısmdan gündoğusuna akan kapkara bulutlar — aralarındaki aklıklarla birlikte— geçip gittiler şimdi : şimdi, aydınlattığın göğün koyu mavisi içinde, pırıl pırıl, dopdolu —ve yapayalnız—, sen varsın, bir tek...

18. *Uzun günler başlar*

22. *Gündönümü fırtınası*

18.

Küçülüyorsun—
küçülüyorsun...

22.

Burada, tam olgunluğuna ereceksin
Güneş doğarken, gideceksin

[Yalılıkavak]

23.

Bülbülleri unutmaları artık — şimdi Kurbağa zamanı; yakında da sıra Cırcırböcekleri'ne gelecek...

25. *Yaprak aşısı zamanı*

26. *Uzun günlerin sonu*

27. *Kızıl erik fırtınası*

29.

Biraz sonra bastırarak sağanağı hissetmiş olacaklar : ağaç tepelerinden "kraga"mağa başladı Kargalar — bu garip sessizliğinde (ama Köpek havlamaları içindeki) Pazartesi gecesi Boğaz'ının.

TEMMUZ

1.

Yukarıdan, Kuzey-Doğu'dan Güney-Batı'ya doğru, tek tek, ufak, parlak Bulut parçaları sürüklenirken, tam tersi yönde, hafif bir Rüzgar geçiyor, dalgaları okşayarak, aşağıdan.

2. *Yaprak fırtınası*
3. *Sam yelleri başlar*
5. *Fırtına (2 gün)*

5.

Balkonundaki çiçek kutusuna dolduracağın toprağı, talan edilmiş bir koruda nasılsa ayakta kalabilmiş bir görkemli Akça-ağaç'ın dibinden toplarsan, gün olur, bakarsın, süs bitkilerinin arasından, hiç tanımadığın enfes bir fidan boyvermiş.

5.

GEL-GİT

Bir an sessizlik oldu:

Geldin sandım

Gene başladı gürültü:

Gittin sandım

7.

Sabahın belli bir saati ile akşamüstünün belli bir saati —güneşin açısı, rüzgarın esişi, havadaki nem, etraftaki sesler, vb. bakımından— birbirine denk düşüyor olmalı ki, cınlayan sesleriyle kanat sınamalarına çıkıyorlar; bir, sabah, o saatte, bir de, akşamüstü, o saatte...

8. *Meltem rüzgârlarının sonu*

8.

Süslü gezinti teknesinin Boğaz'a yaydığı pırlıltının sana gelen yansısını orta yerinden kesiverir Tokmak Burnu, o önünden geçenken.

11. *Çark döniümü fırtınası*

14.

Yıldırım'ın mor BÜYÜK HARFLERiyle

*İstinye körfezinde bu akşam garipliği
Bir mihnetin sonunda teselli kadar iyi*

*Hülyâ, serinleşen köyü, her an morartıyor;
Sessiz gelen saat-başı sürdükçe artıyor.*

*Durgunlaşıp bir ayna kadar parlıyan suda,
Dünyâ güzel göründü resimleşmiş uykuda.*

*Binlerce lâle serpili yüzlerce bahçeden
Beş yüz yılın kadehleridir şimdi yükselen.*

*Eşsiz Boğaz! Şerefli hayâlin derindedir!
Senden kalan o levhada her şeyi yerindedir.*

Nihavent Şarkı

*

İncecik Ay; peşinden koşan Venüs; bir de, kısık sesli bir Martı...

18. Sıcakların artması

20.

Dolunay altındaki Boğaz'ın sularında gezinen karaltılar, sanar-sın, Ay'ın altından geçen bulutların gölgeleri — oysa, apaçık, ışık dolu, bulutsuz gökyüzüne bakınca anlarsın : bunlar, dingin suları ürperterek yalayıp geçen, bir süre bir yöne sürükleyen gece Rüzgar'ının yarattığı küçük dalgaların karaltıları.

28. Üzümlerin kızarması

29. Yaprak aşısının sonu

30. Kara erik fırtınası

31. Eyyam-ı Bahur başlar

AĞUSTOS

1. Fırtına

3.

Hepiniz aybaşını mı beklediniz : mecalsiz seslerinizi yükseltmek —adınıza layık olmak— için?...

4.

Bir yanı ezik, çarpık, sanki mahçup, çekingence beliriverir Ay, şehir ışıklarının üstünden aşıp — sanki geldiği karanlıklara bir an önce geri dönmek istermiş gibi — yüzü (utançtan olacak) kı-zarmış, ama, hem de sanki muzip muzip gülümseyerek...

5. *Fırtına (3 gün)*

7. *Eyyam-ı Bahur biter*

8. *Rebîlülevvel başlangıcı*

12. *Fırtına*

12.

Acaba bütün dünyada tek bir Ağustosböceği mi var — böylesi-ne inatçı olduğuna göre?...

— Yoksa, zaten, bütün dünya tek bir Ağustosböceği mi?!...

13. *Pamuk devşirme zamanı*

13.

Çekip giderler sonunda önünden — yeter ki sen dur, diren, bekle...

— İşte; gördün mü!...

15. *Yemişler kemale erer —
Asompsiyon*

17.

Garip değil mi : yıllar yılı tarlalarda ve yollarda traktör tekerleklerinde ezile-yıprana 'hizmet veren' kocaman lastiklerin, Boğaz iskelelerinde 'emekliye ayrılma'ları — ezilmelerini, çelik halatlarla bağlı, vapurlar ile tahta kalaslar arasında sürdürme sürdürme...?

17.

Günün sağanaklı geçen yorgunluğunu çıkarıyor Boğaz : dal kıpırdamıyor; Ağustosböcekleri bezgin — otomobiller bile düşük devirde!

19.

Bütün hepsine karşın : otomobil homurtularına, motosiklet pırtılarına, korna cayırtılarına, lastik gıcırtılarına, motor gümbürtülerine, makina takırtılarına, fren inleyişlerine, vapor düdüklere, insan gülüşlerine, çocuk ağlayışlarına, şarkı yankılarına karşın; dinginleşmiş Boğaz akşamının her sese, her gürültüye kendi yerini tanıyan sessizliğini boydanboya dolduranın, kimbilir hangi kuytu çalılığın karanlığında, bir hüznü sebatla, sanki çevresindeki herşeyin tonunu belirler, temposunu tutar gibi cırıldayan bir Ağustosböceği olması, garip değil mi?

20. *Fırtına*

21. *Yaprakların sararması*

23.

Ay'ın doğuşu gecikti ya : tozlu topraklı inşaat tepesinin üstündeki zebani ışık öykünüyor O'na — pırıltı serpmeğe çalışıyor sulara — ama, gelecek O; o zaman da, kalmayacak bu sefil taklitçinin izi bile Boğaz'da.

24. *Sam rüzgârlarının sonu*

28. *Leyleklerin gitmesi*

30.

Gezinti motorlarının oynak izlerini de sürükleyip götürür akıntı.

31. *Mihrican fırtınası*

EYLÜL

1.

Ne yani — şimdi de 'Eylülböceği' mi demeliyim sana; orada, hâlâ, bütün o kara bulutlara meydan okumana bakarak?!

2.

Karşiki —şimdi karanlık, ama yemyeşil— ağaçlıklı tepenin üstünden, önce yavaşça artan bir aydınlık yayan, sonra ışığı hızla çoğalarak birdenbire yamacı aşır pırıldamağa başlayan — merak etme, yangın falan değil; hele hele Güneş, ya da Ay hiç değil : bir otomobilin farları yalnızca...

3. Meyvelerin olması

5.

Yarın Dolunay : Akşamsefası kokuları Karanfillerinkilere karışacak, hafiften esintili havada...

5.

Ay, bütün gece de örtülebilir, bulutlarca; arada bir de, sıyrılıp onlardan, görünebilir —
[—kaç tümce kalmıştır acaba?]....

6. Bildircin geçimi fırtınası

6.

Uçuk bulutlar uçup geçtiler önünden : şimdi, pırıl pırıl, tek efendisi O, göklerin — en karaları bile gelip geçici : bir an, bir süre kapatıyorlar onu; ama geçip gidiyorlar sonra — o, dingin, suskun, parlak Efendi'nin önünden...

6.

Orada öyle durup kırık bir bulut taklidi yapıyorsun — o kocaman —seni aydınlatan— gitsin diye beklerken : gitsin, ki, sen, gene, herşeye egemen olasın...

7. Rebiyülahir başlangıcı

8. Koç ayırma zamanı

8.

Şüpheleniyordum zaten —

ben sizi kanatlarınızı sınıyor sanırken, siz havada uçuşan böcekleri avlıyormuşsunuz; ötekiler de : ben, acaba soğuktan ölürlər mi, diye kaygılanırken, çoktan Güney'in sıcaklarında gezinir olurlarmış —
hepiniz aldattınız beni!

10.

Beklerken beklerken, bir Karanfil (tohumdan yetiştirdiklerimden) kıpkırmızı açıvermiş, hiç belli etmeden...

16.

Bezgin Cırcırböcekleri —
gene, Poyraz'da titreyen yaprak :
hiçbirşey, yok! —
ne bekliyordun ki...

17. Sıcakların azalması

21. Fırtına

24. Kestane karası fırtınası

24.

Son Ağustosböceği İmrozlu'nun saksısının arkasına birikmiş kuru dalların içine sığınmış; pencerenin koruyuculuğu ile Güneş'in ısıtıcılığı arasına — ıssız gecede kıpırdanırken çıkardığı hışırtılara bakarak gördüm onu : artık, ötemiyor...

26.

Uzun sürmüş bunaltıcı Güney sıcaklarının nem yüklü havasının ardından, Kuzey'den kısa bir süre esip geçen Poyraz, nemi, yağmur olarak düşürürken, ilk Güz kokularını da birlikte getirir.

27.

Çatıda gezinen topal Güvercin —
Betonda güneşlenen Kertenkele...

28. Ağaçlarda su azalması

30. Turna geçimi fırtınası

EKİM

3.

Şimdi, oradan, sağımdan, batmağa yönelmiş Ay'ın çıkması — bana, biraz ters, biraz küskün, gözlerini dikip bakması — bütün çevresi bulutlarla çevriliyken, artık içeride oturuyorum; O'na, dışarıya, çıkmıyorum diye mi?

4. *Turnaların gitmesi*

5. *Koç katımı fırtınası*

5.

Ay'a ışığını veren ve karşı kıyının pencerelerini tutuşturan Güneş'i, vapur kalkıp açıldıktan; arsız gürültülerden uzaklaştıktan sonra, görürsün — Dolunay'dan bir akşam öncedir, ve, susarsın.

6. *Cemaziyelevvel başlangıcı*

9. *Yaprak dökümü fırtınası*

10.

Merak etme : Güneş gidince dinelir Lodos — diner, başağrın...

10.

Martı Mart'ı özler Ekim'de — oysa fark yoktur aralarında.

12.

Günlerdir biriktiğini bildiğin Lodos fırtınası patlayıverir geceyarısına doğru — sen de, dışarıya çıkıp, oturup, dingince, seyretnmeden önce, tümcenı kurarsın : paketinde son bir sigara kalmıştır — Dolunay'dan bir akşam sonradır; yakarsın onu...

12.

Karanfil ve Kereviz —
yerliyerindeler...

14. *Meryemana fırtınası*

14.

Ekim ayının ortasına dek nasılsa canlı kalmış bir Ağustosböceği, şiddetli Güz yağmurlarından, geceleri bastırmağa başlayan soğuklardan sonra bile, sığındığı kuytudan cılız ve mecalsiz iniltisini geceyarısı ayazı içinde yükseltirken, herhalde, yaz ortasındaki hâlini hatırlıyordur — nasıl bütün gürültülerin üstüne çıkarak, berrak ve güçlü sesini dingin havanın heryanına yaydığını; nasıl, en arsız seslerin bile, O'nun yükseklerde titreşen çağrısının altında kaldığını; nasıl, toprağın ve suyun, ağaçların ve evlerin üstünde, çevresinde, içinde, herşeye egemen olduğunu...

16. Yağmur mevsimi başlar
19. Bağbozumu fırtınası
20. Ağaç dikme zamanı

24.

Şilebin Kandilli açıklarından buraya gelmesi bu kadar uzun sürdüğüne göre, kanaldaki akıntı çok güçlü olmalı.

25.

Ay'ın ışığında ve güçlü Poyraz'ın temizlediği, berraklaştırdığı Boğaz'ın karanlık ama parlak, pırıl pırıl sularında da olsa, ileriden, Kanlıca açıklarından gelen, garip, kırmızı ışıklı, peşinden bir dizi beyaz yansıma sürükleyen —sanki önü tanker. arkası yolcu gemisi, ortası şilep gibi duran— geminin ne menem birşey olduğunu, anlayamazsın — sonra, geçip gider; işte : artık boşunadır, anlamağa —görmeğe, kestirmeğe, belirlemeğe— çalışmak...

26. Suların soğuması

26.

Günlerdir —ve gecelerdir— üfürüp duruyor hiddetli Lodos — ne yapacağı belli değil : yağmur mu getirecek; yoksa, göğü açacak mı...

26.

Ağustosböceği mutfak köşesine sığınmış.

27. Balık fırtınası

27.

Sis kapladı heryeri : durgun havada, bitkilerime bile ulaşamıyorum — heryeri...

28.

Pastırma Yazı da erken geldi — Çınar'ın yaprakları şaşkın: parıldayıp büyüseler mi; kuruyup dökülseler mi...

31. Ağaç budama mevsimi

KASIM

1. Rüzgârların şiddetlenme mevsimi

3.

Ağları direklerinde aleste motor, yarıp geçiyor kanalı Kuzey'e doğru — akıntı direniyor önünde : ama, Hamsi sürülerini de itiyor ona doğru; Lodos'un getirdiği ılık ısıltı çekerken onları.

4. Lodos rüzgârı
5. Cemaziyelahir başlangıcı
6. Kuş geçimi fırtınası
8. Kasım'ın ilk günü

8.

Sığırık Yalıçapkınlığına özense;
Meltem Poyraz gibi esse;
Fesleğen Begonya kadar Güneş istese—

9. Çiy inmesi
12. Mevsimsiz sıcaklar
(Pastırma yazı)
14. Güney rüzgârlarının esmesi

14.

Güney camında bu akşam bulduğum garip beyaz leke : yukarısı yuvarlaktan başlayarak hafif genişledikten sonra (küçük bir çıkıntıyla) duraksayan, aşağı doğru gidişini de arada hafif yalpalayarak ama eşit genişlikte sürdüren, pervazın altında da yok olan iz — anlaşıyor : günboyu esen Lodos'ta, yükseklerde, kanatlarını çırpmadan ne kadar uçabilecekleri deneyine girişen, güçlü Rüzgar'da hiç kıpırdamadan dönüp duran Martılardan biri bırakmış bu izi, tam perceremin önünden süzülürken...

15.

Dün akşam karar vermiş bütün Çınarlar, bütün yapraklarını dökmeğe, demek...

16. Fırtına (3 gün)
20. Haşaratın gizlenmesi

20.

Azgın Lodos başıma ağırlar sokup (Limon'umu da yere yıkıp), Boğaz'ı pırıl pırıl kılıyor.

20.

Şimdi, akıntı dengelenmiştir : acaba, bir yelkenli, yelken açıp, Kuzey'e gidebilir mi, şimdi?

21.

Sis Güneş'e engel olamaz.

*

Soğuk ve durgun bir kış gecesi boyunca koruluk yamaçlardan Boğaz'ın durgun sularına doğru inerek uzanıp kalan Sis, Güneş'e engel olamaz.

*

Sis, tan ağarmasıyla birlikte hafiften esmeğe başlayan Lodos'un bulutlardan temizlediği ufku aşarak altın pırıltısını Boğaz'a döken Güneş'e engel olamaz.

21.

Köprü'nün sarı-portakal ışıltısının tam ortada kalan gölgesinin iki yanında

sabahtan beri gittikçe hızlanan Lodos'un artık azgınlıktırdığı dalgalara vurduğu yerlerde

epey zamandır Güney'e gitmek üzere Boğaz'a girerek, anlaşılan, bu kış konaklaya konaklaya ilerleyen

Kofana sürülerine ağ döken balıkçı motorları

22. Fırtına

23.

Dünün açık havasını çekemediğinden olacak, gün boyu çabaldı Lodos, Akdeniz'den getirip Marmara boyunca sürüklediği bulutları Boğaz yüksekliklerine yığmak için — akşamüstüne doğru gerçekleşti istediği : Güney'in ılık damlaları başladı Kuzey'in soğukları üzerine yağmağa.

23.

Günlerdir, öğle saatlerine dek, sabah erken renkleri oluyor havada : Güneş, sanki, belini doğrultamıyor bir türlü; esiyor, geriniyor, zorlukla —ite-kaka— çıkıyor, bulutların üstüne.

23.

Kendi getirdiği Yağmur yumuşatıyor Lodos'u.

25.

Bulutların inip sis olduğu, kıpırtısız, sütrenge yüzeyinde Boğaz'ın, görünmeyen ışınları parçalıyorlar motorlarının ardında balıkçılar — yeniden kapatıyor bulutlar Güneş'i, sonra : "toplukoyun mezarı"nm (tabii, görmeden) yanından geçtim; biraz ileride, yıkılmış Çınar'ı görecekim.

...

Bütün dallarını kesmişler.

27. Ağaç sularının çekilmesi

29. Ülker dönümü fırtınası

30.

Boyluboyunca uzanmış Boğaz'ın üstüne Sis; bırakmak istemiyor — ama yavaşça ivedilenip geliyor Karadeniz çıkışından Poyraz...

ARALIK

1. Soğuklar başlar

1.

Saksılardan taşan suları da, pencere camındaki buğuları da, ayarlamalı; yoksa, bilemezsin, nerelerden, nerelere...

2.

—Sis, düşmüş Bulut'tur;
Bulut da, yücelmiş Sis...

2.

Yükseklerde oynaşa oynaşa Emirgân'dan Çubuklu'ya doğru
Boğaz'ı aşan Karga sürüsü —

Ortanca'nın umarsız yaprakları, küskün dalları —

Naneler kıpır kıpır...

3. *Fırtınaların esmesi*

4. *Recep başlangıcı*

6. *Kuzey rüzgârlarının esmesi*

7.

Galata Köprüsü'nü Günbatısı'na karşı siper edip,
Haliç'ten gelen ılık sularda uyuklayan Martılar...

7.

Bütün yapraklarını dökmedi bütün Çınarlar hâlâ : Ağustos sı-
caklarından beri, ne kavurucu Lodos, ne öfkeli Poyraz, ne ku-
rutucu Gündoğusu, ne şiddetli Günbatısı koparıp alamadıysa
yapraklarını dallarından; şimdi de, Karadeniz'in bütün suları
üstlerine boşalırken, direnmeleri, belki, Çamları kıskanmaların-
dandır — yoksa, büyük atalarından birinin yavaşça devril-
mesini mi anımsatmak istiyorlar acaba, sessizce?...

8. *Yaprak dökümünün sonu*

9. *Karakış fırtınası*

9.

Sinsi, ufacık çıtırtılarla kendini eleveren soğuk Yağmur, gelecek
Kar'ın yolunu açıyor.

9.

İlk Kar...

14.

Soğuk beklentisi getiren akşamın çöktüğü Boğaz'da, sarı kıyı lambaları, suya vuran yansımalarıyla; beyaz sokak lambaları, gökyüzünü hafiften aydınlatan ışımalarıyla; gelip geçen arabaların farları, stopları, aralarda yarattıkları ışık yollarıyla, o, gelecek, gelmesi kaçınılmaz, yanılmaz karanlığı çağırıyorlar.

14.

"Fırtına öncesi sessizliği"ymiş meğer, İstinye'den Emirgân'a yürürken hissettiğin dinginlik : Kuru'nun altından Tokmak Burununa inerken, tek bir yıldırımla boşanır Yağmur — ıslanırsın.

16. Fırtına

17.

Kış günü kimsenin olmayacağından emin Serçe, gelip konar vapurun üst-arka açıklığına, insanların içinde yenebilecek kırıntılar bıraktıkları çekirdekleri ayıklamak için — sen de kırırdamamağa dikkat edersin.

18.

Olabilir mi —
bu işittiğim, bir Bülbül olabilir mi —
olamaz, tabii ki! —

19. Zemherir'in başlangıcı
20. Şebiyelda'nın başlangıcı
23. Erbain başlar

23.

Tek bir pırıltılı Kar tanesi uçup geçer bugünün tümüyle kaplamadığı pencereden —
dersin, "Bu muydu, hepsi..." —
değildir, tabii ki.

24.

Eminönü'nden kalkan vapurun karanlık dalgaları yararak Boğaz'a yöneldiği akşam saatinde, aynı anda kalkan öteki vapurla girdiği yarış içinde, Kabataş açıklarında önünü görmek için denizde gezdirdiği projektörün hızla geçip giden aydınlığında görüp dalgaların köpükleri sandığın uçuşan beyazlıklar, denizin yüzüne konmuş ak Martıarmış meğer.

*

Vapurun karanlık dalgalarda önünü görmek için hızla aydınlatıp geçtiği uçuşan beyazlıklar, denizin yüzüne konmuş ak Martıarmış meğer.

*

Karanlık dalgalarda uçuşan beyazlıklar, ak Martıarmış meğer.

26. Şebiyelda'nın sonu

26.

Göğün Batı'dan Doğu'ya gittikçe zayıflayarak seyren kızıllık aydınlığı, Boğaz'ın üstüne düşene dek, kavuniçine, giderek griye dönüşüyor — biraz sonra kızılar yalnızca renksiz aydınlıklar olarak kalırken, öteki bütün renkler, karanlık morlara dönüşecek.

28. Gündönümü fırtınası

29. Şiddetli rüzgârlar

30.

Neden : epey zamandır görmüyorum Boğaz'ı — yalnızca, onca yıl geçti; şimdi de bir tane daha geçiyor diye mi — yoksa, gözlerime birşey mi oldu?...

30.

Buğu, şimdi, tam, duvar.

OCAK

1.

Fukara Akşamsefası : seni bu boya getirdim kış ortasında — şimdi, buz tutmuş cama dayandı dayanacak dallarınla, ne yapacağını bilmiyorsun, tabî ki...

1.

Günboyu karanlıktan sonra, kar olmaya kararlı, çıtırtılı bir yağmur başlar : eski Usta'nın o geç kalmış sözünü düşünürsün : "Yeni yılla yeni değişim gelir." — gelir, belki...

2.

Bir kış akşamı esen kuvvetli Lodos'un önünde Boğaz'a giden vapurun kapalı bölmelerinde oturanlar nereden bilsinler ki, geminin hızı, arkadan gelen Rüzgar'ı dengeleyerek, dışarıda, üst-arka açıklıkta oturan birinin çevresinde tamamiyle durgun bir hava yaratır — oysa onlar, onun, soğuk Lodos altında donduğunu sanırlar.

2.

Yeni Yıl'ın kar olamayan ilk yağmuru şiddetlenerek sürdükçe, İstinye Koyu'ndan taşan kirli kahverengi sular daha açıklarına işler açık-tırşe rengine bürünmüş Boğaz'ın — sen de, gündüz vakti masa lambanı yakmak zorunda kalırsın; neden sonra — geçerken, gözücuyla— görebilirsin ancak o en son moru...

5.

Boğaz, asıl, hiçbir geminin, şilebin, tankerin, vapurun, takanın, motorun geçmediği zaman Boğaz'dır — tamamiyle karanlık ve boşken; öyle, öylesine, boşuna, kendi kendine, akarken...

5.

İşte şimdi bomboşsun ey Boğaz — suların bile görünmüyor; uzun, karanlık bir hendek gibisin orada uzanan; üzerine düşen ışıkları yansıtmayan bile — boş bir hendek...

5.

Böylesine boş ve boşuna mı olacaktın sonunda — Evet; olacaktın : şimdi, ben de, yeniden dolabileceğin —dolabileceğim— bir yer bulmak zorundayım : seni, ama, unutmayacağım.

6. Haç'ın suya atılması

6.

Yine söyleşiyorlardı yüksek Dallar ile karlı Rüzgar — yine işitemedim söylediklerini; yüzüme çarpan tanelere hak vere vere, yürüdüm.

9. Zemherir fırtınası

9.

Anlamalıydım akşam ve gece boyu havada da; şimdi, kapkaranlık olması gereken Boğaz'da da süren o garip mor aydınlıktan —ve bütüngünkü hâlimden—; şimdi birden kavrayarak, eğildim, yukarıya baktım : orada, işte — en tepede; dopdolu...

10.

Kim demiş kişinin İstanbul'da yalnız kalma olanağı yok diye — kış akşamları Boğaz'a giden vapurların açık bölmelerini kim deniyor ki?...

11.

Hiç kızarmadan, bulutları tutuşturmadan, göğün mavilerini açıktan koyuya dizmeden mi batacak bugün Güneş : parlaklığında direnen Boğaz'm yeşiliyle, hızla karanlığa yönelmiş havanın grisiyle yetinerek — tek bir renk yakıştırmadan kendine kendinden?...

11.

Karanlık arttıkça ışıklar da çoğalır.

11.

Aydınlığın karanlıktan ayırdedilemediği saatte Güneş'i gören bir ak çizgi geçiyor üzerimden —

11.

Güneşin dikelişini ve ışığın yoğunlaşımını, bitkiler —yavaş yavaş— duyuyorlar; ama insanlar —daha hiç— duymuyorlar— — bu yüzden de, hava, onca pırıltıya karşın, daha sanki hiç değişmemiş gibi...

12.

Şimdi çıkarsın değil mi oradan — neredeydin dün akşam, Venüs pırıl pırılken; Güneş tutuştırurken Deniz'i?

13. *Şaban başlangıcı*

13.

İçeride ısı olmadığından pencerede de buğu yok.

13.

Birkaç nöbetçi bırakıp dalgakıranda, açık deniz seferine çıkmış Karabataklar.

14. *Rumî senebaşı*

14.

Şimdi de içeride çok nem olduğundan pencerede buğu var.

19.

Odan gün boyu güneşli olmuşsa, gece de penceren buğusuz olur.

21.

Hava olabildiğince açık —penceren buğulu da olsa— görebilsen, ta nerelere dek görebileceksin...

22.

Dönmüşler seferlerinden — dalgakıranın üstünde, hafif Lodos'lu Güneş'te, açmış, kanatlarını kurutuyorlar, salındırarak yavaşça.

23.

Öyle işte bu gece de : birkaç köpek havlaması, birkaç anı — bütün açıklığıyla ve aydınlığıyla, orada, hâlâ, Boğaz...

24. *Fırtına*

24.

Martıların da (Kediler gibi) kızıışma zamanıysa, anlaşılabilir Boğaz yükseklerinde giriştikleri çılgınlıklar.

25.

Güneş, pırıl pırıl, beyazlaşmış tepelerin ardında yitip, Güney'deki bulutlara hızla kırmızıya giden altın renklerini verirken; Poyraz ile Lodos'un çatışmalarıyla oluşan dinginlik içinde, gecikmiş —ya da çok erken— bir balıkçı motoru, yeşil sulara kısa dalga izleri bırakarak Koy'a sığınırken, sen, bulutlarını göremediğin; nereden gelerek —hem de bu durgun havada, nasıl— oraya buraya savrulduklarını anlayamadığın, kocaman, bembeyaz kar taneleriyle başbaşasın, hızla yitip giden ışıpta.

27. Kışın şiddetli zamanı

28.

Yalnızca bir belirsiz parıltı...
Dışarıdaki sis alçaklara yayıldı —
ama penceredeki pus direniyor...

29. Ayandon fırtınası

30. Zemherir'in sonu

31. Erbain'in sonu

31.

Göremediğim Boğaz'da yol gösteren fenerin yeşil pırıltısı çakıp yayılıyor penceredeki buğuda.

31.

Kar yağdığı nereden belli : ancak, şehrin şurasında burasında kalmış çimenlerden — ve yüksek tepelerden...

ŞUBAT

1. Hamsin'in başlangıcı

2.

Kaloriferli odanın Güney penceresinin içinde serpilme sürecini gonca vermeğe yeltenerek sürdüren Akşamsefası — ne umabilir — ki, bunu daha önce de yazmıştın, zaten.

2.

Oradan Güneş'i görüyordun — neden, bir daire çizip, ona arkasını dönüp, grilere dalan donuk havada, karlı çatılarına doğru inip gittin karşı kıyının?...

3. *Fırtına (3 gün)*

4. *Hayvanların çiftleşmesi*

6. *Fazla soğuklar*

6.

Kısacık bir süre görünecektir o mor, pencerede; o güçlü aydınlık gelecektir sonra — soğuk, ama, parlak...

8.

Şimdi cüssenin yarıya yakın bölümü karanlıkta, ama gene de, kapkara bulutlar içinde apaydınlık, sarı-kızıl alevli, doğuyorsun karşımda — hemen yeniden kara bulutlara girmek için...

9. *Fırtına (3 gün)*

9.

Acaba karşı kıyının elektrikleri mi kesilmiş, yoksa ışıkları Sis'ten dolayı mı gözükmüyor? — Ya şimdi : acaba elektrik kesintisi mi giderildi, yoksa, Sis, ışıkların görünmesine izin verecek kadar dağıldı mı?

9.

Şiddetli rüzgara karşı, kanatlarını sanki aylak aylak oynatarak, oynaşarak gittiler Gündoğusu'na doğru Martılar; Güneş arka-larında, bulutların altından batmağa hazırlanırken.

9.

Yalnızca toprakta kaldı Kar : çatılarda ve sokaklarda eridi.

10.

Şimdi de mevsim değişiminin sessizliği olmalı, bu.

11.

Yavaşça, sessizce, karıştırmadan, sanki incitmeden geçer şilepler, tankerler, gemiler, vapurlar, takalar, motorlar Boğaz'dan — O, öylesine derin, öylesine dingin ve güçlü, sessiz ve hiddetli, yavaş ve şiddetli, uzayıp gider, akıp giderken — bir tek, kos-terler : onlar, edepsizce, arsızca bozarlar tekdüze patırtılarıyla O'nun dinginliğini.

11.

Yağmur olmaya da karar verebilir, Kar.

12. Ramazan başlangıcı

15.

Gün boyu herşeyi savuran Lodos'tan sonra, geç bir Güneş, çoktan batmışken, cılız bulutları tutuşturuyor — sanki tersine dönmüş kızıl bir Boğaz, Kuzey'e akıp duruyor, berrak havada, açık tirşeden koyu laciverde doğru değişen renkler içinde...

16. Sandr—Ağaç dikme zamanı

16.

Kuşların ötüşmeğe ve uçuşmağa başlamalarına yetecek kadar ışık oluştu, artık — ama Güneş hâlâ yok. — Ta oradaki o pembe-kırmızı bulut da direniyor, rengini yitirmemek için — çevresindeki karalıklar ve karşısındaki aydınlanıma arasında...

17.

Her şamandıraya bir Karabatak — yaklaşık olarak...

*

Naylon yorganları altında geriniyor Güller, sıcak ve nemli Lodos'da — ama, uyanmadan önce, budanacaklar.

17.

En karanlık gecesinde bile, Boğaz'da Mehtap varsa, aydınlığı sularda görünür.

*

En karanlık, en soğuk; yalnızca birkaç sahil lambasının ve aradabir geçen gemilerin ışıklarının böldüğü tekdüze siyahları içinde; en kasvetli, en koyu gecesinde bile, Boğaz'da Mehtap varsa, Ay'ın belirsizlikleri keskinleştirerek herşeyin üzerine bir örtü gibi serdiği aydınlığı, sularda görülür.

*

En karanlık, en kasvetli, en koyu gecesinde bile, bütün düşlerin anakucağı; o, karanlık içinde de neredeyse rengarenk gözüken Boğaz'da, Mehtap varsa, aydınlığı, gece geçip gün gelince ıslıl ıslıl yeşillerle, mavilerle canlanacak sularında, görülür.

17.

Boğaz —akıntısı, akıntıları, alttan, üstten, karşılıklı— akar durur, akıp durur : düzenli, ölçülü : bizim yaşamlarımız gibi —mi? — değil ki: kesintili, aşırı bizimki —biz de— bizim yaşamlarımız da — akıp gideriz —: öylesine, belirsiz, çalkantılı — onun gibi, Boğaz gibi, belki; ama —işte, yersiz, karışık— tam onun gibi, tıpkı : düzensiz yalnızca — onda düzen olan, bizde düzensizliktir, yalnızca...

19.

Pencereden dışarı bakmak isteyenin görüşünü kapayan buğu, kendi bulunduğu odadan gelir.

20.

Bugün 'tutuldu' ya — şimdi çılgın gibi doldurmağa çalışıyor sis ve duman altındaki Boğaz'ın her yerini.

20.

Fırtına beklentisi — Anadolukavağı'ndan Kuzguncuk'a dek...

20.

(Birinci : Havaya)

23.

Yavaş yavaş kaplar çatıları Kar — ama, çok sürmeyecektir ege-menliği : Bahar, hafiften gelmektedir, Güneş'in gitgide uzayan ışınlarıyla...

24.

İsko'nun Bahçesinde

Bugün, o dingin saatte, birden fırladım yerimden, işiterek; "Şimdiden geldiler mi?" diye — "Hiç gitmediler ki..." oldu yanıt : kış boyu her akşamüstü de, her sabah da, orada olmuşlar, ötmüşler — demek, bazıları (belki, tek bir çift), gerçekten de geçiriyor kışı burada — belki, tek biri de olsa, aldatmıyordur beni...

24.

Kar mı Yağmur mu olacağına da karar veremez, bazen, yağış — ama yağıp durur.

25.

Çatılara tutunan Kar...

26.

Burada, kocaman Doğa Kış'tan Bahar'a geçerken, ben —

*

Kar'a ve Don'a karşın, Güneş pırıltıları ve Lodos yeniden dolar-ken Boğaz'a — ben de hazırım yeni bir yürümeye : yeni bir yo-la —

26.

—Orada bulunmakla da haketmiştir buğusunu — işte : ki-şi görüşünü kapayan buğuyu da hakeder.

27.

(İkinci : Suya)

27.

Bahar'm gelişinin nasıl bir değişim olacağını, ancak Kış'ın yiti-
minde anlayabilirsin — buğunun da, soğuşun da, karanlığın
da ötesine geçebildiğinde...

27.

*Yok başka yerin lütfu ne yazdan ne de kıştan
Bir tatlı huzur almaya geldik Kalamış'tan
Yok zerre teselli ne gülüşten ne bakışın
Bir tatlı huzur almaya geldik Kalamış'tan*

*İstanbul'u sevmese gönül, aşkı ne anlar
Düşsün suya yer yer erisin eski zamanlar
Sarsın bizi akşamda şarap rengi dumanlar
Bir tatlı huzur almaya geldik Kalamış'tan*

...

*Ses çıkmıyor artık ne kürekten ne yürekten—
Emret güzelim, istediğin şarkıyı, emret—*

*Bir tatlı huzur almaya geldik Kalamış'tan
Ah, Kalamış'tan...*

Şarkı

28. Leyleklerin gelmesi — Fırtına

MART

1.

Geceleyin, tersanede kızağa çekilmiş şilebin parlak kavuniçi ışıkları, sırtını döndüğü masmavi Boğaz'ın ak-gümüşsü pırıltılarını bastırır.

1.

The rising Sun stayed his horses while Athena was born from the head of Zeus.

(Greek Religion, p.51)

Yükselen Güneş çekti durdurdu atlarını, Athena doğmaktayken Zeus'ün kafasından.

1.

Dışarı çıkıp Bülbülleri dinleme vakti geliyor mu; gelecek mi — gelecekler mi?...

1.

Kaçıncı dalışında gagası balıklı çıkacak acaba Karabatak — bak; say!...

2. Soğukların kırılması

2.

Bugünkü teftiş sırasında hadlerini aşırıp laubâli laubâli kanat salladı Karabatak müfrezelerindekilerden bazıları — gidinin köftehorları : çok yüz verdim bunlara da ondan!...

3.

Kış boyu daralmış, kurumuş, sönükleşmiş Boğaz'a tozu duma-katarak yağmur getiren Lodos, Sis'i dağıtıp oraya buraya savurduğu damlalarla nasıl da pırıl pırıl açıyor havayı.

3.

Onca pus, nem, bulut (akşam vakti hem!) : örtememişlerdi ne Venüs'ü ne Ay'ı — pırıltılarımıza engel olamadılar.

4.

Gittikçe şiddetlenerek dışarıdaki havayı soğutup yüksekteki bulutlardan kopardığı damlaları pencere camlarına vuran Lodos, yarattığı karışıklık içinde, dalga dalga savurduğu yağmur akıntılarıyla nasıl da zorlaştırıyor görmeyi.

5. Ağaçlara su yürümesi

5.

Bu soğuk geceyi kar yüklü çalıların altında geçireceğini umduğum Bülbüller — keşke size sığınak olabilseydim...

6.

(Üçüncü : Toprağa)

9. Bağ budama, kalem aşısı zamanı

9.

Birkaç çıtırtı, camda, anımsatıyor, daha Kış'ın tamamıyla geçmediğini; Bahar'ın, tümüyle, gelmediğini...

10. Asmalara su yürümesi

10.

İşte, böyle olur : güdükleşmiş, çentilmiş Ay, kara bulutların üstünden yükselir, bir an — sonra, işte, hemen yenilip yutulur, yok olur.

10.

Kış'ın gecikmiş kar fırtınası, bir an gelir, dinelir, Bahar sağanağına dönüşür.

10.

Bitkilerim söylüyor bana : Bahar burada — onlar, yanılmazlar...

10.

Buğu da örtüyor şimdiseni, bulut da — bir yarın çentik; ben bile, üç akşam önce, zamanında göremedim — gösteremedim — seni ya...

11. Berdelacuz başlar

12.

İki kez batırdık Güneş'i Boğaz'da bugün —

13. *Hasum fırtınası*

13.

Kuşlar da gitti

—şehir ışıkları daha gelmeden—

hafif pembeliği var şimdi yalnızca batmış Güneş'in, uzaklara
uçan iki uçağın dağılan izlerinde yansıyan; bilemeden, acaba, o
mor, olacak mı, bu akşam...

16. *Kırlangıçların gelmesi*

17.

Şiddetli Kış'm Bahar'ı da şiddetle gelir.

17.

*When vain desire at last and vain regret
Go hand in hand to death, and all is vain,
What shall assuage the unforgotten pain
And teach the unforgetful to forget?*

Envoy (?)

Boş arzu sonunda boş pişmanlıkla
Elele gidince ölüme, herşey boşlaşınca,
Ne dindirebilir ki unutulmamış acıyı
Ve öğretebilir unutmamışa unutmayı?

18. *Berdelacuz biter*

19.

Kenarı çentik Ay :

patetik bile değilsin; zavallısın, bu hâlinle —
yakışmıyorsun bu görkemli Boğaz'a...

20.

Oradan mı çıkacaktın — oradan, o pisliğin ortasından; yüzün
ortasından kesik ve utançtan kıpkırmızı — herhalde altındaki
yeşillerden ve sarılardan hicap duyuyorsundur — bereket ver-
sin, üstünde belirdiğin o 'site'nin ışıkları pek güçlü değil bu ge-
ce...

21.

Bir soğuk Mart sabahı, Boğaz üzerinde hiç durmadan uçuşup duran o binlerce Martı nereye gitti, diye düşünürsen, bil ki, Güneş'in doğmasıyla başlayarak, gece boyu yağan kardan 'kulaklarına kar suyu kaçıp' sersemleyerek yüzeye vuran Istavritleri yiye yiye tıkanıp, bitap düşmüş, suların üstüne konup kalmışlardır.

22. *Hamsin'in sonu*
Mart Dokuzu fırtınası

22.

Herhalde ötmeğe başlamadan birkaç gün önce gelmiş olurlar — şimdi, bu gece, şurada burada, çalı altlarında, oradadırlar, vardıkları : sen işitemesen de...

22.

Birdenbire çıkıverirsin karşıma — Boğaz en dingin hâlindeyken — bomboş da olsa...

23.

Bugün akşamüstü nasıl da yoğun bir sise hazırlanıyordu Boğaz — oysa şimdi, gece, her taraf aydınlık, pırıl pırıl...

25. *Anonsyasyon*
26. *Çaylak fırtınası*
28. *Haşaratın canlanması*

28.

Evet — işte : geçip gidiyorsun, son kez — Kanlıca'da — — yok, Beykoz'da — neredе gerekiyorsa, orada yatacaksın; sabahı bekleyeceksin.

29. *Çaylakların gelmesi*
30. *Ağaçların yeşermesi*

31.

Kapalı, durgun Boğaz—ama bungun değil : benim gibi işte...

Eski· Istanbul
E f e n d i s i
(şimdi/artık)

Haldun Taner'in anısına

7 Mayıs 1987

İstinye

*Keiner außer mir weiß, warum.
Abendmal. Venezianisch, 16. Jahrhundert*

Kimse bilmez benden başka, niye.

1.

Bu pazar gecesi geç vakit, Kuzey'e doğru peşinde ışıklar sürüyerek akıp giden şu vapurun aydınlığı aldatmasın seni — kimse yok aslında içinde; 'kayıtlı' bile değil bu 'posta' : Pazartesi sabahının erken seferi için Rumeli- ya da Anadolukavağı'na yatmağa gidiyor sadece — onca parıltılı görkemi, onca ışıl ışıl alımı, evine uyumağa giden geç kalmış bir Efendi'nin uykulu edalarından başka birşey değil :— şimdi, mahmur, yorgun, bomboş — ama, yarın sabah, belki daha güneş doğmadan, diri, kanlı-canlı ve dopdolu olacak; geriye, Güney'e yönelecek, Boğaz iskelelerini biribiri ardından ipe dizecek...

Belki——

Ocak

2.

—O mu şu gelen, uzakta — bir kırmızı ışık ile altında birkaç beyaz; en yukarıda da büyük bir beyaz — benim gecikmiş Efendi'm — — yok! : Bu gece Pazar gecesi değil ki!... — Herhangi bir yorgun şilep bu, sadece...

Şubat

3.

İşte O : baharın yaklaşısıyla güçlenen Boğaz akıntısına karşı, yavaş ama emin haliyle ilerleyen — boş, ve hiçbir iskeleye uğramamak üzere yol alan, eski İstanbul Efendisi: kanalın ortasından, aldırılmazca, uykulu — ve boş : ertesi sabahki seferi için yol alan...

Mart

4.

Bir güz gecesinde, yağan yağmurdan dolayı olsa gerek, kanaldan yukarı, projektörünü yakarak da gelirsin — aslında, bütün yapacağın da, tersanedeki bakım-onarım sırasına girmek için, İstinye iskelesine geçici olarak yanaşmaktır ya...

Ekim

5.

Şimdi de ters yöne akıp geçiyorsun : karanlığın, sislerin boydanboya örttüğü dingin sularda, ancak hayal-meyal seçilmene yarayan aydınlığınla, hiddetli kanalı yavaştan ortalayıp giderken — herhangi bir iskeleye varmayı umuyor musun?

Kasım

6.

Boğaz gene dümdüz — ve ışıklı; sessiz, dingin — beklentili... —Sen de...

Aralık

7.

Şimdi motorların hafif-yol, dingin Boğaz'da kendini akıntıya bırakmış, aşağıya, Güney'e mi gidiyorsun,— diyecektim ki gördüm : sen değilsin bu; olamazsın da — bir başkası bu, senin taklidin bile olamayacak; düzensiz, farklı farklı renklerde, kimi parlak kimi soluk ışıklar; aksayan, kendini bırakmış bir gidiş; boyuneğen, dirençsiz bir tavır — sen değilsin; olamazsın, bu...

Ocak

8.

Şimdi seni bekliyorum — bu puslu karanlık Boğaz gecesinde; herhalde, geleceksin : ama, ben seni görebilecek miyim?

İşte : geceyarısı — neredesin?

Gel artık! — Bebek açıkları gittikçe kararıyor, Kandilli'yi göremez oluyorum. Haydi çık gel artık pırıl pırıl ışıklarınla, kanaldan yukarı, suları yara yara, güçlü, güvenli — haydi!

—Sen misin bu? — karşı kıyının ışıklarına fazlaca uyumlu.. — Ama, hayır — Kanlıca'ya mı uğrayacaksın? — İyice karışık-sın şimdi; göremiyorum. — Hayır : Hisar'da uyuyan, bu — sen değilsin! (İşte, gitti yattı bile — görünmüyor artık.)

Neredesin?

Tersanede motorunu deneyen geminin havaya saldıgı dumanlar örtüyor seni, belki...

Gece bitti artık; yoksun.

Gelmeyeceksin — ben de beklemeyeceğim seni artık.

Gidiyorum işte şimdi — sen de gelmeyeceksin artık.

Ocak

9.

Şimdi, Boğaz karanlık : Senin asıl geçiş zamanın gelirken, camdaki buğu ile dışarıdaki —hızlanan Lodos'un taşıdığı— pus arasında, artık ancak hayal-meyal seçebildiğim karşı kıyı ile hiç seçemediğim kanalın arası, bir boşlukla dolu — öyle, soluk, kısık, pısırikça geçersen, göremem seni, gözucuyla bile — zaten buğu ile pus öylesine yoğunlaştı ki, hiçbirşey göremiyorum. Bu saatten sonra da geçmezsin zaten artık.

Ocak

10.

Tam, senlik, bu dingin gece — ama yoksun. Belki geçip gittin bile iskelene; belki de, daha geçmedin : bomboş Boğaz şimdi. Sen yoksun.

Şubat

11.

Zamanın gelmedi diye yok değilsin ortada — biliyorum: Senin zamanın yok, zaten — şimdi, bu gece, geçsen bile, zamanın olmayacak bu — 'kayıtlı' değil zaten 'sefer'in; özgür, ve, işte, öyle : geçici olacak geçişin.

Şubat

12.

Gene de : Yoksun işte — bomboş şimdi apaçık Boğaz artık.

Görünen ışıklar, hep, ya limanlara sığınmış teknelerin, ya suya yansıyan kıyı lambalarının, ya da havaya aydınlıklarını vuran pencerelerin...

Sen değilsin hiçbiri.

— — İşte, onlardan biri : şolunda kırmızı, sağında yeşil ışık, bir de tepesinde beyaz uyarıcı — ne de yoksul...

—Bu mu alacaktı senin yerini?!...

Şubat

13.

Birdenbire çıkıverirsin karşıma : Boğaz en dingin halindeyken — şimdiyse, artık, bomboş...

Mart

14.

Evet, böyle de geçebilirsin : Karanlık basmış gökyüzünün, artık, yalnız bir uçukluk olarak kalmış mavilerinde, akşam olunca yakılan sobalardan çıkan dumanların rüzgarsız havada oluşturduğu belirsiz beyazlıkların gezindiği Boğaz'da, kanalın tam ortasında, hiç ışıksız, isteksiz gibi, yarım-yol vermiş, sanki sessiz sedasız — öylesine...

Senin geleceğini; bu gece, şimdi, birazdan geleceğini bilmek de bir garip : 'kayıtlı' olmuyor mu o zaman 'sefer'in?... Oysa, beklenmediğin, hatta gelmeyeceğin bilinen, hatta gelmen istenmeyen, hatta gelmemen istenen bir zamanda gelmen değil mi, senin sanatın, ustalığın?

Yoksa nerede kalırdı Efendi'liğin — bir sıradan 'seyrüsefer esiri' olurdu!

Haydi — gelme artık bu gece; bırak, yanlış çıksın beklentim — ki, bileyim, sen o'sun : o, beklediğim...

Bekliyorum — gelme; ki bileyim.

Gelme!

İşte : karşı kıyı gitti gidecek; kanalın aşağısı şimdiden görülmez oldu : gelmemen için herşey (ben de) hazır(ım) şimdi; zaten gelemezsin artık, istesen bile — gelsen bile, görülmezsin artık — — işte, gelememiş olursun o zaman da...

Çünkü gelmen görünmendir senin — geçmen de, görülmemen.

Gelme bu gece — geç! Gelme — geç, bu gece...

İşte : gidiyorum şimdi — gelme sen de, artık.

Nisan

15.

Tek bir kıpırdayan şey yok şimdi bütün Boğaz'da; zebani inşaat ışıkları da sündü artık — sen yoksun.

Hiç olmamış mıydın acaba — — bir yanılgı mıydı, seni görmem, düşünmem?...

—Hayır; işte : kıpırdadı birşey Bebek ile Kandilli arasında — sen misin bu? — Yoksa, o mu; o, Hisar'da yatan? — Evet, o : kaldı orada...

İşte, gelmeyeceksin, gene — 'seyrüsefer tarifen' değişti, herhâl!
Belki de kimsenin görmeyeceği bir saat ayarlayıp geçiyorsun —
kimsenin (benim de) Boğaz'a bakmadığı(m) bir saat: Sana yara-
şan da bu olurdu zaten — hiç görülmeden varolmak, farkedil-
meden geçip gitmek...

Nisan

16.

Nereden çıktın şimdi — saat biri geçti : bugün de Perşembe:
Evet, tabii; bugünkü sis engellemiş herhalde olağan seferlerini;
sen de gecikmiş —ama çok erken— bir sefer için, öyle, kıyı kıyı,
yorgun-argın, yatacağın iskeleyle gidiyorsun.

Yarın da olacakmış sis — o zaman, sabah ne yapacaksın?...

Nereden de çıktın şimdi?!...

Nisan

17.

Böylesine iki soluk beyaz, bir kaykık kırmızı ışık : Sen misin bu
— olma; bu, sen olma — sen olmasın bu!

Sen olma bu —

sen olmasın bu—

bu, sen olmasın — —

Bu olmasın sen——

Hayır — sen değilsin bu...

Mayıs

18.

Artık geçip gidebilirsin, istediğin gibi:
Görünmeyeceksin şimdi bana da, artık—
ben bile, görmeyeceğim, artık, seni.

Geç git artık şimdi.

Mayıs

.

Bu cildi oluşturan metinler
belirtilen zamanlarda, belirtilen yerlerde;
ama buradaki düzenlenişlerine her zaman uymayan
bir kronoloji içinde yazılmış,
tek bir cilt olarak 30 Haziran 1987'de tasarlanmış,
Ocak-Şubat 1990'da yapısı kurulmuş,
aynı yılın Ağustos'unda dizilmiş;
1000 adet yapılan ilk (numaralı) basımı,
Ekim 1990'da yayımlanmıştır.

İkinci (genişletilmiş) basımda (Mart 1994)
ilk ve son bölümler (küçük değişikliklerle) aynı tutulurken,
ikinci ve (bu basımla tamamlanan) üçüncü bölümlere
yeni tümceler eklenmiştir.

Üçüncü (genişletilmiş) basımda ikinci bölüme
yeni tümceler eklenip bölüm yeniden düzenlenirken,
üçüncü bölüme, gözden kaçmış bazı (eski) tümceler ile
bazı mevsim belirlemeleri eklenmiştir
(Ağustos 1998).

Buradaki beşinci (genişletilmiş) basımda
ikinci bölüme yeni tümceler eklenmiştir
(Ağustos 2008).

Bu cildin içinde
kullanılan fotoğraflardan,
s. 154'deki (Kandilli'den Bebek'e Geçen Vapur) Ara Güler (?);
s. 165'deki de Tuğrul Çakar tarafından (Temmuz 2008) çekilmiştir.
İkinci basımda eklenen fotoğraflar Oruç Aruoba tarafından,
aşağıda belirtilen yerlerde ve zamanlarda çekilmiştir:-
s. 8, İmroz (1973)
s. 19 ve 103, İmroz / Kızılköy (1973)
s. 104, Prien-am-Chiemsee (1976)

Bu cilt
kendisinden sonra yayımlanan *de ki işte ve yürüme* ile birlikte;
onların —yazılış bakımından— hem ilk hem son;
—yayımlanış bakımından da— hem son hem ilk cildi olarak,
üçlü bir bütünlük içinde düşünülmelidir.

*Zeus ile birlikte
Güneş'i batırırken.*

Tuğrul Çakar
Temmuz, 2008
Gümüşlük

Metis Felsefe

ISBN-13: 978-975-342-031-0

Metis Yayınları
www.metiskitap.com